

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

« Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις » (Α΄ Κο 1,30)

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Ε΄
ΕΤΟΣ ΟΖ΄
ΜΑΡΤΙΟΣ 2022
Ἄρ. Φύλ. 914

«Ὁ χορός τοῦ Ζαλόγγου», ἔργο Θεόφιλου Χατζημηχάηλ

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

Μηνιαῖο ὄργανο
Ὁμωνύμου Ὁρθοδόξου Ἀδελφότητος
ΚΩΔΙΚΟΣ: 2534
Τεύχ. 914, ΜΑΡΤΙΟΣ 2022

Ἰδιοκτησία - Ἔκδοση
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»
Πέλοπος 7, 546 33 Θεσ/νίκη
Τηλ. - fax: 2310 270630, 274518
www.apolytrosis.gr
e-mail: apolytrosis@otenet.gr

Δ/ντῆς Συντάξεως:
Γεώργιος Μυτιληναῖος
Ἄλ. Συμεωνίδη 6, 54639 Θεσ/νίκη

Δημιουργικό, προεκτύπωση, καλλιτεχνική ἐπιμέλεια:

«Χριστιανική Ἐλπίς»
Ὁρθόδοξη Ἀδελφότητα,
Φίλυρο Θεσ/νίκης
Τηλ.: 2310 677136

Ἐκτύπωση - βιβλιοδεσία:
«ΛΙΘΟΣ», Κιάτο Κορινθίας
Τηλ.: 27420 20584

Ἐτήσια συνδρομή:

Ἐσωτερικοῦ: 12€
Ἐξωτερικοῦ: 35€
Κύπρου: 25€ ΗΠΑ: 45\$
Καναδά: 50\$ Αὐστραλίας: 55\$

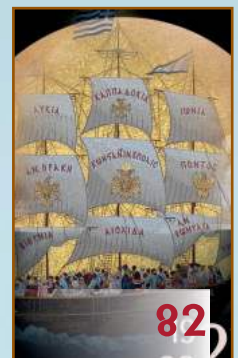
Ἄρ. λογ. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ:
6074010115324
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»

Γιά τοὺς συνδρομητές τοῦ ἔξωτερικοῦ

IBAN: GR 94 0171 0740 0060
7401 0115 324

Περιεχόμενα

Τρία μηνύματα - εὐαγγέλια.....	67
Ἡ σιωπή της	68
Ὁ φρουρός τοῦ λαοῦ.....	70
«Ἄσπορος καὶ ἀνήδονος»	72
Μία σωτήρια ἐπιστολή.....	74
Ἡ βασίλισσα.....	76
Ναυάγιο μές στό λιμάνι.....	77
Ἐνας σταυρός στόν δύσκολο δρόμο πρὸς τὴν Ὁρθοδοξία.....	78
Μιμητές Χριστοῦ.....	80
Ἡ ὀκτάχρονη τραγωδία τοῦ Ἑλληνισμοῦ....	82
Πατρογονική μικρασιατική γῆ! (Γ')	84
Ἡ συμβολὴ τῶν Μικρασιατῶν στήν Ἐθνεγερσία τοῦ 1821.....	87
Ὁρθοδοξία (ποιήμα).....	89
Ἀδελφέ Δημήτριά, καλή ἀντάμωση!.....	90
Μίλησε ἢ φλογέρα (διήγημα)	91
Συζητώντας τὰ γεγονότα... ..	94

Τρία μηνύματα - ευαγγέλια

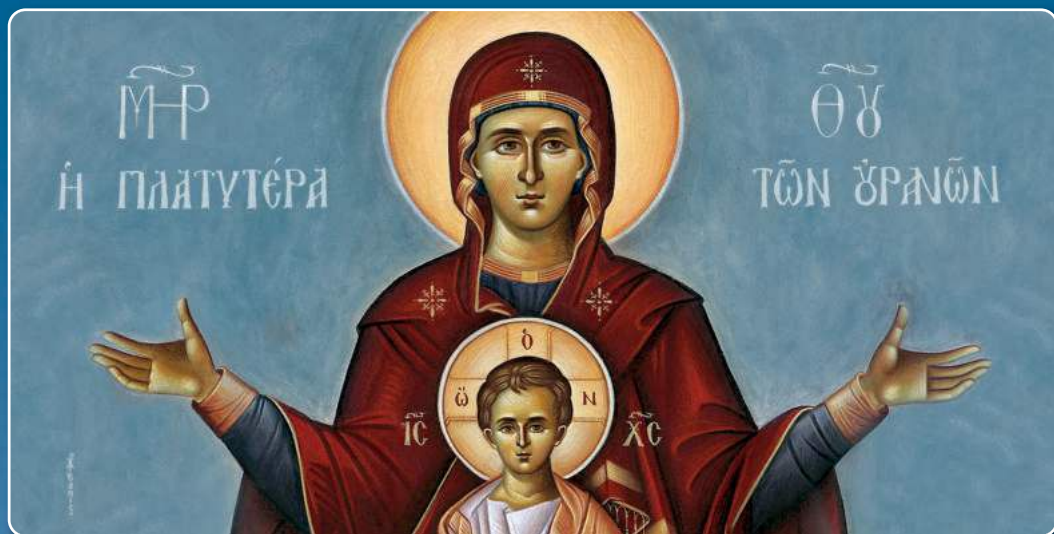
Ὁ Μάρτιος μᾶς προσφέρει σ' ἓναν ὁμορφο καί ἐμπνευσμένο συνδυασμό τρία μεγάλα μηνύματα. Τρία μηνύματα-ευαγγέλια πού συγκινοῦν βαθιά κάθε πνευματικό ἄνθρωπο.

Τό πρῶτο μήνυμα βέβαια εἶναι ὁ εὐαγγελισμός τῆς Θεοτόκου, ἡ ἀναγγελία στήν Παναγία μας ὅτι θά γίνει ἡ μητέρα τοῦ Κυρίου. Δέν ὑπάρχει τίποτε τό σπουδαιότερο στήν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας ἀπ' αὐτό τό γεγονός. Ἡ ἐνανθρώπιση τοῦ Θεοῦ καί στή συνέχεια ὁ σταυρός καί ἡ ἀνάστασή του λύτρωσε τό γένος μας ὄχι ἀπό πολέμους, ἀπό πανδημίες ἢ ἀπό τήν πείνα, ἀλλά ἀπό τόν πιό φοβερό ἐχθρό μας: τόν θάνατο. Ὅλα τά παραπάνω εἶναι τρομερά, διότι ὁδηγοῦν στόν θάνατο. Ὁ Χριστός ὅμως μέ τό αἷμα του μᾶς ἔσωσε ἀπό τή φρικτή αὐτή τυραννία καί πλέον στήν Ἐκκλησία του μόνο «ζωή πολιτεύεται».

Τό δεύτερο μήνυμα τοῦ μήνα μᾶς τό προσφέρει τό στάδιο τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστής. Ὡστόσο, εἶναι ὄντως ἡ Τεσσαρακοστή εὐαγγέλιο, χαρούμενο ἄγγελμα; Naί, εἶναι! Ἀσφαλῶς εἶναι. Μεγάλη Τεσσαρακοστή θά πεί συμπίεση μέ τόν Κύριο πρὸς τόν Γολγοθᾶ, πρὸς τόν τόπο τῆς καταδίκης. Ἀλλά ὁ τόπος αὐτός τῆς καταδίκης εἶναι ταυτόχρονα καί ἡ εἴσοδος στήν ἀνάσταση, στήν αἰωνιότητα, στήν ἀτέλειωτη χαρά. Γι' αὐτό πεθαίνω μαζί μέ τόν Χριστό, γιά νά ἀναστηθῶ ὅπως ἐκεῖνος. Βέβαια «πεθαίνω» ἐδῶ δέν σημαίνει ὅτι χάνω τή βιολογική μου ζωή. Σημαίνει ὅτι ὅποιος συντάσσεται μέ τόν Χριστό, σταυρώνει ἐκουσίως πάθη, ἄτοπο θέλημα καί τήν ἁμαρτωλή βιοτή του: «Οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ τήν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καί ταῖς ἐπιθυμίαις» (Γα 5,24). Αὐτό εἶναι καί τό νόημα τῆς σαρακοστιανῆς νηστείας.

Τό τρίτο μήνυμα-εὐαγγέλιο εἶναι ἡ ἀνάσταση τοῦ ἔθνους μας ἀπό τή μακρόχρονη δουλεία του στόν ὀθωμανό δυνάστη. Δέν θά σταθοῦμε στήν πολιτική διάσταση τοῦ θέματος, ἀφοῦ μικρή σημασία ἔχει. Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ '21 ἦταν κατ' ἐξοχήν πνευματική κίνηση. Εἶναι ἀδύνατο νά μὴν τό νιώσει αὐτό ὅποιος τή σπουδάζει. Οἱ ρίζες της ἀπλώνονταν βαθιά στά δύο προηγούμενα μηνύματα. Γι' αὐτό καί ὀρίστηκε ν' ἀρχίσει Μάρτη, τήν ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Τήν ἐνέπνεαν ὁ Χριστός καί ἡ θυσία του γιά τόν ἄνθρωπο. Ἐτσι σκέφτονταν οἱ ἀγωνιστές, αὐτή ἦταν ἡ ἀνάσα τους καί μ' αὐτό τό φρόνημα ἀνέστησαν τό «ρωμέικο».

Ἐμεῖς τί θά κάνουμε; Θά ἀποδειχθοῦμε συνεχιστές τους; Ἐχουμε χρέος. Ἐλλάδα μυρωμένη μέ Χριστό μᾶς παρέδωσαν τά ἱερά κόκκαλα τῶν πατέρων μας· γίνεται νά ἀπεμπολήσουμε μιά τέτοια ἀτίμητη καί ἅγια παρακαταθήκη;

Ἡ σιωπή της

Δέν εἶχε τίποτε τό ιδιαίτερο ἐξωτερικά ἢ παρθένος Μαρία, ὅταν τήν εὐαγγελίστηκε ὁ Οὐρανός. Ἦταν μιά ἀπλή κόρη τῆς Ναζαρέτ σέ ὦρα γάμου. Ἦταν μάλιστα ἤδη ἀρραβωνιασμένη. Καταγινόταν προφανῶς, ὅπως ὅλα τά κορίτσια τῆς ἐποχῆς της, μέ τό νοικοκυριό καί προετοιμαζόταν ἔτσι κατάλληλα γιά τή δική της οἰκογένεια πού δέν θ' ἀργοῦσε.

Αὐτά βέβαια γιά ὅσους δέν τή γνώριζαν παρά μόνον ἀπό μακριά. Διότι ἡ μητέρα τοῦ Κυρίου ἦταν ὄντως πολύ ξεχωριστή προσωπικότητα. Ὁ ἄγγελος Γαβριήλ δέν τήν ἀποκάλεσε χωρίς λόγο «κεχαριτωμένη» καί «εὐλογημένη ἐν γυναιξί» (Λκ 1,28), καί ἀσφαλῶς δέν τήν ἐπέλεξε ὁ Θεός γιά τό ὑψιστο ἔργο πού τῆς ἀνέθεσε, χωρίς νά διαθέτει τίς ἀνάλογες προϋποθέσεις. Οἱ ἀρετές, πού διέκριναν τή Μαριάμ καί τήν ἀξίωσαν νά ἀναδειχθεῖ ζωντανή κιβωτός τῆς καινῆς διαθήκης, ἦταν πράγματι ἀξιοθαύμαστες. Ἀπό τόν χαιρετισμό ἀκριβῶς τοῦ ἀγγέλου ἀλλά καί ἀπ' ὅσα μᾶς παραδί-

δει γενικά ἡ Βίβλος γιά τή ζωή της καταλαβαίνουμε ὅτι διακρινόταν ἰδίως γιά τήν πίστη, τήν ἀφοσίωση στή μελέτη τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, τήν ἀγνότητα, τήν ταπείνωση καί τήν ὑπομονή της.

Ὅμως στούς καιρούς μας πού δεσπόζει ὁ θόρυβος, πού ὅλοι μιλοῦν γιά ὅλα φλύαρα καί μέ κύρια ἐπιδίωξη νά ἐντυπωσιάσουν, πού ὁ λόγος προσφέρεται τόσο εὐκόλα, πληθωρικά καί φτηνά, ἀξίζει νομίζω νά σπουδάσουμε μέ ζήλο καί κάτι ἄλλο στό σεπτό πρόσωπό της: τή μοναδική, βαθειά σιωπή της. Ἄν καί μητέρα τοῦ Θεοῦ, «πλατυτέρα τῶν οὐρανῶν» καί «κυρία τῶν ἀγγέλων», ἡ Παρθένος εἶναι ἕνα ἀπό τά κύρια πρόσωπα στήν ἱστορία τοῦ υἱοῦ της πού ὅμως δέν λέει τίποτε. Ἐλάχιστοι εἶναι οἱ λόγοι της πού γνωρίζουμε: Ὅ,τι εἶπε στόν Γαβριήλ κατά τόν εὐαγγελισμό της, ἡ ὠδή της ὅταν συνάντησε τή συγενή της Ἐλισάβετ, ὁ λόγος της στόν δωδεκαετή Ἰησοῦ στόν Ναό, καί ὅσα, λίγα, ἀναφέρει ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης ἐξιστορώντας τό σημεῖο τοῦ γάμου

στήν Κανά τῆς Γαλιλαίας. Ἡ μητέρα τοῦ Κυρίου εἶναι στή Βίβλο μιά παρουσία πού συγκινεῖ μέν τόν καθένα, ἀλλά μέ ἄλλον τρόπο, ὄχι μέ τά λόγια καί τίς ἐκφράσεις της.

Ἡ στάση της αὐτή ἦταν ἔλλογη, συνειδητή, καί ὑποδηλώνει δύο κυρίως ἀλήθειες πού πρέπει νά προσέξουμε. Ἡ πρώτη εἶναι ὅτι ὑπαγορεύτηκε κυρίως ἀπό τόν βαθύ συγκλονισμό τῆς Μαρίας μπροστά στό μυστήριο τοῦ Θεοῦ, τό ὁποῖο μάλιστα ἀξιώθηκε νά ὑπηρετήσῃ ὅσο κανεῖς ἄλλος. Μπροστά στόν Κύριο τοῦ παντός σιωπᾶ ἀκόμη καί ἡ ἀγιότερη ὕπαρξη, τό ἀμαράντινο καί πιό ὑπέροχο ἄνθος τῆς ἀνθρωπότητας, ὁ καρπός τῆς παλαιᾶς διαθήκης, δηλαδή τοῦ σχεδίου τοῦ Γιαχβέ γιά τή σωτηρία τοῦ κόσμου, ἡ πάναγνη Κόρη πού διόρθωσε τό σφάλμα τῆς Εὔας. Καί ἔχοντας αὐτό ὡς κριτήριο εἶναι πραγματικά ἀναίδια νά μιλάς γιά τόν Θεό, «κατενώπιον τοῦ Θεοῦ» (Β΄ Κο 2,17), μέ ἔπαρση, ἀλαζονεία καί μέ τή νοοτροπία ὅτι τά ξέρεις ὅλα, ἐσύ, ὁ πάμφτωχος. Κι ὅμως! Πόσες φορές ἐμεῖς, οἱ σύγχρονοι Χριστιανοί, πέφτουμε σ' αὐτή τήν παγίδα! Καί πόσες φορές ἐκπίπτουμε αὐτόχρημα στήν ἀργολογία, στόν αὐτοέπαινο καί στήν κατάκριση!...

Ἡ δεύτερη ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἡ Μαριάμ ἔδωσε στήν Ἐκκλησία μέ τή συμπεριφορά της αὐτή τόν τύπο τῆς ἀληθινῆς χριστιανῆς γυναίκα. Τόσο ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὅσο καί ὁ ἀπόστολος Πέτρος ὑπογραμμίζουν ὅτι ἡ χριστιανή γυναίκα, πού θέλει νά εἶναι ἀντάξια τοῦ ἱεροῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ, καταξιώνεται ὄχι στό προσκήνιο, στή δημοσιότητα καί στήν ἐπαλξη τοῦ ἡγέτη, ἀλλά στήν ἀφάνεια καί στή σιωπηλή, σεμνή διακονία της εἴτε στήν οἰκογένειά της

εἴτε μεταξύ τῶν ἀδελφῶν (βλ. Α΄ Τι 2,9-15· 3,11· 5,10· Ττ 2,3-5· Α΄ Πέ 3,1-6). Καί ἀσφαλῶς γι' αὐτή τή διδαχή τους εἶχαν ὑπ' ὄψιν κατ' ἀρχήν, καί οἱ δύο, τό παράδειγμα τῆς Θεοτόκου. Σήμερα βέβαια αὐτές οἱ θέσεις θεωροῦνται ἀπό τούς περισσότερους ἀναχρονιστικές καί ρατσιστικές, καί προκαλοῦν τήν ὀργή ἰδίως τῶν φεμινιστριῶν, ὅμως δέν παύουν νά εἶναι θεόπνευστες, διδασκαλία τοῦ Κυρίου. Καί ποιός θά μπορούσε νά πεῖ ὅτι ὁ Κύριος, ἡ Ἀγάπη, εἶναι ρατσιστής; Ἀποτελεῖ βλασφημία ἀκόμη καί νά τό σκεφτεῖ κανεῖς!... Ἀντίθετα, ρατσιστής γιά τή χριστιανική πίστη εἶναι ὁ σύγχρονος κόσμος πού δέν διακρίνει ρόλους στά δύο φύλα, ὅπως ὁ Θεός, ἀλλά ἐξυψώνει τόν ἄνδρα καί μειώνει τή γυναίκα σέ τέτοιο βαθμό, ὥστε νά ὠθεῖ τή δεύτερη νά μοιάσῃ ἀπεγνωσμένα στόν πρῶτο! Ἀκόμη καί στήν ἱεροσύνη τή σπρώχνει, κάτι βέβαια τό ἀνήκουστο καί ἀπαράδεκτο γιά τήν Ἐκκλησία τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ! Ἡ «ἱεροσύνη» τῆς γυναίκας στόν Χριστιανισμό εἶναι καί θά εἶναι πάντοτε, κατ' ἀναλογίαν, ἡ «ἱεροσύνη» τῆς Παναγίας, δηλαδή ἡ φυσική καί πνευματική μητρότητα.

Πρότυπο σιωπῆς, λοιπόν, ἡ παρθένος Μαρία. Πρότυπο γιά τίς γυναῖκες πού θέλουν νά εἶναι θεοσεβεῖς, ἀλλά καί γιά τούς ἄνδρες, ὥστε νά μήν ἐκτρέπονται στήν ὑπερβολή, στήν κενοδοξία καί στήν ἐγωιστική νοοτροπία. Ἡ Θεοτόκος ὑπογραμμίζει τελικά γιά ὅλους μας μέ τόν πιό ζωντανό τρόπο, μέ τήν ἴδια τή βιοτή της, τή σημασία τοῦ ἀκατάλυτου λόγου τοῦ Θεοῦ: «Ὅποιος δέν σφάλλει μέ τή γλώσσα, αὐτός εἶναι τέλειος ἄνθρωπος» (1α 3,2).

Εὐάγγελος Ἄλ. Δάκας

Προσεγγίσεις στην Παλαιά Διαθήκη

Ὁ φρουρός τοῦ λαοῦ

Στό τρίτο κεφάλαιο τοῦ βιβλίου τοῦ προφήτη Ἰεζεκιήλ ὑπάρχει μία περικοπή (στ. 18-21) πού θυμίζει ἐν μέρει τήν παρβολή τοῦ καλοῦ σπορέως. Ὁ Κύριος παρουσιάζει στόν προφήτη τέσσερις περιπτώσεις πού μπορεί νά συναντήσει στήν κηρυκτική του διακονία καί τοῦ

ὑποδεικνύει ποιά εἶναι ἡ προσωπική του εὐθύνη. Ἡ ἀπώλεια τοῦ ἀμαρτωλοῦ εἶναι βέβαια ἀποτέλεσμα τῶν δικῶν του ἐσφαλμένων ἐπιλογῶν, ὡστόσο ἔχει τή δική του εὐθύνη κι ἐκεῖνος πού μπορούσε νά τόν ἀποτρέψει καί δέν τό ἔκανε.

ΙΕΖΕΚΙΗΛ 3,18-21

Κείμενο

18. Ἐν τῷ λέγειν με τῷ ἀνόμῳ· θανάτῳ θανατωθήσῃ, καί οὐ διεστείλω αὐτῷ οὐδέ ἐλάλησας τοῦ διαστείλασθαι τῷ ἀνόμῳ ἀποστρέψαι ἀπό τῶν ὁδῶν αὐτοῦ τοῦ ζῆσαι αὐτόν, ὁ ἄνομος ἐκεῖνος τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται, καί τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρός σου ἐκζητήσω.

19. Καί σὺ ἐὰν διαστείλῃ τῷ ἀνόμῳ, καί μὴ ἀποστρέψῃ ἀπό τῆς ἀνομίας αὐτοῦ καί ἀπό τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, ὁ ἄνομος ἐκεῖνος ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται, καί σὺ τὴν ψυχὴν σου ρύσῃ.

20. Καί ἐν τῷ ἀποστρέφειν δίκαιον ἀπό τῶν δικαιοσυνῶν αὐτοῦ καί ποιήσει πα-

Μετάφραση

18. Σέ περίπτωση πού ἐγώ λέω στόν παράνομο «ἀσφαλῶς θά θανατωθεῖς», καί σὺ δέν τόν ἔχεις ἀποτρέψει (ἀπό τήν παρανομία) οὔτε κήρυξες γιά νά ἐμποδίσῃς τόν παράνομο, ὥστε νά ἀλλάξῃ τόν δρόμο τῆς ζωῆς του, ὁ παράνομος ἐκεῖνος θά πεθάνῃ ἐξαιτίας τῆς ἀδικίας του, ἀλλά θά ἀπαιτήσω τό αἷμα του ἀπό τό χέρι σου.

19. Ἀντίθετα, ἂν ἐσύ ἀποτρέψῃς τόν παράνομο, καί δέν ἀλλάξῃ τόν παράνομο δρόμο του, ὁ παράνομος ἐκεῖνος θά πεθάνῃ ἐξαιτίας τῆς ἀδικίας του, ἀλλά ἐσύ θά σώσῃς τή ζωή σου.

20. Καί στήν περίπτωση πού κάποιος δίκαιος ἐγκαταλείψῃ τή δικαιοσύνη του καί

ράπτωμα καὶ δώσω τὴν βάσανον εἰς πρόσωπον αὐτοῦ, αὐτὸς ἀποθανεῖται, ὅτι οὐ διεστείλω αὐτῷ, καὶ ἐν ταῖς ἀμαρτίαις αὐτοῦ ἀποθανεῖται, διότι οὐ μὴ μνησθῶσιν αἱ δικαιοσύναι αὐτοῦ, ἃς ἐποίησε, καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς σου ἐκζητήσω.

21. Σὺ δὲ ἐὰν διαστείλῃ τῷ δικαίῳ τοῦ μὴ ἀμαρτεῖν, καὶ αὐτὸς μὴ ἀμάρτη, ὁ δίκαιος ζωὴ ζήσεται, ὅτι διεστείλω αὐτῷ, καὶ σὺ τὴν σεαυτοῦ ψυχὴν ῥύσῃ.

διαπράξει παράπτωμα, θά ἀποδώσω τιμωρίαν σ' αὐτόν, αὐτὸς θά πεθάνει. Ἀλλὰ ἐπειδὴ ἐσὺ δέν τόν ἀπέτρεψες καὶ θά πεθάνει ἐξαιτίας τῶν ἀμαρτιῶν του, διότι δέν θά λογαριασθοῦν οἱ δικαιοσύνες πού ἔκανε, τὸ αἷμα του ἀπὸ τό χέρι σου θά ἀπαιτήσω.

21. Ἄν ὅμως ἐσὺ ἀποτρέψεις τόν δίκαιο ἀπὸ τὴν ἀμαρτία, καὶ αὐτὸς δέν ἀμαρτήσῃ, ὁ δίκαιος ἀναμφίβολα θά ζήσῃ καὶ σὺ θά σώσεις τὴ ζωὴ σου, ἐπειδὴ τόν ἀπέτρεψες.

Καὶ στίς τέσσερις περιπτώσεις βλέπουμε νά δίδεται ὡς βραβεῖο ἢ τιμωρία, ἀντίστοιχα, ἡ ζωὴ ἢ ὁ θάνατος. Αὐτὸ συμβαίνει διότι βρισκόμαστε στὸν χῶρο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὅπου δέν εἶναι σαφὴς ἡ ἀναφορὰ στὴ μετά θάνατον ζωὴ. Ἡ εὐτυχία καὶ ἡ μακροήμερευση στὴν ἐπίγεια ζωὴ ἦταν ἡ κατεξοχὴν ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ στοὺς δικαίους.

Ἡ πρώτη περίπτωση ἀναφέρεται στὸν ἀμαρτωλό πού πεθαίνει ἀμετανόητος, χωρὶς νά τοῦ ἔχει μιλήσει ὁ προφήτης γιὰ τίς φοβερὲς συνέπειες τῆς ἀμαρτίας του. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι νά τιμωρηθεῖ γιὰ τὴν ἀνομία του. Ἀλλὰ ὑπεύθυνος θεωρεῖται καὶ ὁ προφήτης, ἐφόσον ἀμέλησε νά τόν ἐνημερώσει γιὰ τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ ἡ θεία δικαιοσύνη ἀπαιτεῖ ἀπὸ τόν προφήτη τό αἷμα τοῦ νεκροῦ. Ὁ ἅγιος Χρυσόστομος τονίζει: «Βλέπεις τόν ἀδελφό σου ὅτι ὀδηγεῖται στὸν γκρεμό, ὅτι ζεῖ ζωὴ ἀκατάστατη, καὶ δέν ἀπλώνεις τό χέρι σου νά τόν βοηθήσεις, δέν τόν μαλώνεις καὶ δέν τόν συμβουλεύεις; Ὡστε προτιμᾶς ἀπὸ τὴ σωτηρία του τό νά μὴν τόν πικράνεις καὶ νά μὴ φανεῖς δυσάρεστος σ' αὐτόν;».

Ἡ δεύτερη περίπτωση ἀφορᾷ στὸν ἀμαρτωλό τόν ὁποῖο ὁ προφήτης προειδοποίησε γιὰ τίς φοβερὲς συνέπειες πού θά τοῦ ἐπιφέρει ἡ ἐμμονὴ του στὴν ἀμαρτία, ἀλλὰ ἐκεῖνος δέν μετανόησε. Ὁ ἄνομος αὐτὸς ἔχει ἀκέραιη τὴν εὐθύνη τῆς καταδίκης του. Ὁ προφήτης δέν θά ὑποστεῖ καμία τιμωρία. Ὁ ἅγιος Χρυσόστομος ὑποδεικνύει τὸν τρόπο μὲ τόν ὁποῖο μποροῦμε νά βοηθοῦμε ἕναν ἀμαρτωλό καὶ ἐπισημαίνει τὴν ἐπιμονὴ πού πρέπει νά δείξουμε σ' αὐτό τό ἔργο: «Κλάψε, προσευχήσου στὸν Θεό καί, ἀφοῦ τόν πάρεις ἰδιαιτέρως, νουθέτησέ τον, δεῖξε του ἀγάπη. Πείσε τον ὅτι ἐνδιαφέρεσαι γι' αὐτόν... Καὶ ἂν δέν τόν πείσεις σήμερα, ἴσως τόν πείσεις αὔριο... Καὶ ἂν δέν κατορθώσεις νά τοὺς πείσεις ὅλους, λίγους ἀπὸ τοὺς πολλοὺς θά μπορέσεις νά πείσεις. Διότι καὶ οἱ ἀπόστολοι δέν ἔπεισαν τοὺς πάντες νά ἀκολουθήσουν τόν Χριστό, ἀλλὰ ἔλαβαν τὸν μισθὸ τόν ὁποῖο δικαιούνταν, διότι κήρυσαν σέ ὅλους... Ἀλλὰ καὶ ἐάν κανέναν δέν πείσεις, σὺ θά λάβεις μεγάλο μισθό, διότι ἐκτελεῖς τό καθήκον σου σὸ ἀκέραιο, χωρὶς νά ἔχεις καὶ τὴν παρηγορία τῆς ὑπακοῆς ἐκείνων».

Ἡ τρίτη περίπτωση ἀναφέρεται σέ ἕναν ἄνθρωπο δίκαιο, ὁ ὁποῖος δέν στηρίζεται ἀπό τόν προφήτη στήν ἀρετή καί ἐγκαταλείπει τήν ἐνάρετη ζωή. Σ' αὐτόν θά ἐπιτρέψει ὁ Θεός βάσανα. Καί ἂν δέν συνετισθεῖ, θά τιμωρηθεῖ. Δέν θά μετρήσουν ὅσα καλά ἔκανε προηγουμένως. Ὅσο γιά τόν προφήτη πού δέν προφύλαξε τόν δίκαιο ἀπό τό παραστράτημα, ἔχει μεγάλη εὐθύνη. Ἔργο τοῦ πνευματικοῦ διδασκάλου δέν εἶναι μόνον ὁ ἔλεγχος τῆς ἀμαρτίας, ἀλλά καί ὁ στηριγμός στήν πίστη, ἡ πνευματική καλλιέργεια. Αὐτό βέβαια σημαίνει διπλό κόπο καί ἐπαγρύπνηση γιά τήν κάθε ψυχή ξεχωριστά.

Ἡ τελευταία περίπτωση ἀναφέρεται σέ ἕναν δίκαιο ὁ ὁποῖος παραμένει σταθερά ἐνάρετος ἐξαιτίας τῆς φροντίδας τοῦ προφήτη γιά τήν πνευματική του προκοπή. Ἀναμφίβολα καί ὁ δίκαιος θά ἔχει εὐτυχισμένη μακροζωία, ἀλλά καί ὁ προφήτης πού στάθηκε φρουρός του θά λάβει πλοῦσια ἀμοιβή. Ὁ ἀδελφόθεος Ἰάκωβος γράφει στήν Ἐπιστολή του· «ὁ ἐπιστρέψας ἀμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἀμαρτιῶν» (5,20).

Στέργιος Ν. Σάκκος

«Ἄσπορος καὶ ἀνήδονος»

Στιγμὴ ὀριακὴ γιά τήν ἱστορία τοῦ κόσμου ἐκείνη ἢ στιγμὴ κατὰ τήν ὁποία ὁ ἄγγελος Γαβριήλ χαιρετίζει τήν Παρθένο. Τῆς φέρνει τό μήνυμα τοῦ οὐρανοῦ Πατρός καὶ περιμένει τῆ δική της συγκατάθεση, γιά νά τήν ἐπισκιάσει ἡ δύναμη τοῦ παναγίου Πνεύματος, ὥστε νά κυφορήσει στά σπλάχνα της τόν Υἱό καὶ Λόγο τοῦ Θεοῦ. Τῆ λιτὴ εὐαγγελικὴ διήγηση ἀποδίδουν περίτεχνα οἱ ἐκκλησιαστικοὶ μας ὕμνοι καὶ μάλιστα ὁ Κανόνας τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ποίημα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ.

Στὴ θαυμάσια ἐρμηνεία τοῦ Κανόνα αὐτοῦ ὁ ἅγιος Νικόδημος Ἀγιορείτης, στηριζόμενος στήν πατερικὴ θεολογία, ἀκούει τόν ἄγγελο νά ἐξηγεῖ στήν Παρθένο τὴν «ἄσπορον σύλληψιν». Ἐγώ, λέει ὁ Γαβριήλ, σοῦ εὐαγγελίζομαι μία σύλληψη ὄχι σάν τίς συλλήψεις τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, πού γίνονται μέ συνουσία ἀνδρός καὶ μέ ἐμπαθὴ ἡδονή, ἀλλά σοῦ εὐαγγελίζομαι μία σύλληψη χωρὶς σπορά· διότι τέ-

τοια πρέπει να είναι του Θεού Λόγου ή σύλληψη, ανώτερη από κάθε έμπαθη ήδονή.

Καί γιατί ή σύλληψη τής Παρθένου έγινε άσπορη και ανήδονη; Για δύο λόγους: Πρώτον, για να αναλάβει ο Υιός του Θεού στή δική του υπόσταση καθαρή και καινούργια τή φύση του Άδάμ, όπως ήταν πριν από τήν παράβαση, καθόσον ή έμπαθής ήδονή, διά τής οποίας συλλαμβάνονται οί άνθρωποι, είναι αποτέλεσμα τής παραβάσεως του Άδάμ.

Άν ή σύλληψη του Χριστού γινόταν από σπέρμα, δέν θά ήταν καινούργιος άνθρωπος ούτε άρχηγός και χορηγός τής ζωής που δέν παλιώνει. Όντας από εκείνο τό παλιό φύραμα και κληρονόμος εκείνου του ππαίσματος, δέν θά μπορούσε να φέρει στον έαυτό του τό πλήρωμα τής άθάνατης θεότητας και να κάνει τή σάρκα ανεξάντλητη πηγή του άγιασμού, ώστε μέ περίσσια δύναμη και τόν μολυσμό των προπατόρων να αποπλύνει και στό έξής να μπορεί να αγιάζει τούς πάντες.

Δεύτερον, ή σύλληψη του Θεού Λόγου ήταν ανώτερη από τήν ήδονή, ώστε καθώς συνελήφθη χωρίς σπορά και ήδονή, έτσι και να γεννηθεί χωρίς φθορά και ώδινες· αυτά τά δύο είναι άλληλλένδετα μεταξύ τους. Γι' αυτό είπε ο θεϊός Γρηγόριος Νύσσης: «... Όπου δέν προηγήθηκε ήδονή του τόκου, ούτε πόνος έπακολούθησε». Και ο θεοφόρος Μάξιμος σημειώνει: «Ο Άδάμ, επειδή παράκουσε, δίδαξε να αρχίζει μέ τήν ήδονή ή γέννηση τής φύσεως· ο Κύριος βγάζοντας από τή φύση τήν ήδονή, δέν δέχθηκε σύλληψη μέ σπορά». Και ο Θεοφάνης ο Κεραμεύς πανηγυρίζοντας στή γιορτή λέγει: «Στήν Εύα κυριαρχούσαν οί λύπες τής οδύνης, έδώ όμως ή χαρά έγινε ο μαιευτήρας· διότι αποβλήθηκε από τήν Παρθένο ή ώδίνη». Αυτό προανήγγειλε και ή προφητεία του Ήσαϊα: «Πριν έλθει ο πόνος των ωδίνων, ξεφυγε και γέννησε άρσενικό».

Άγ. Νικοδήμου, Έορτοδρόμιον
1,388-390.

*Γιά τήν περίοδο
τής Μεγάλης Τεσσαρακοστής,
πού τή λαμπρόνον
οί Χαιρετισμοί στην Παναγία μας.*

Προσφέρουν πνευματική
και βιωματική προσέγγιση
στό πανάχραντο πρόσωπο
τής πανύμνητης Μπτέρας μας,
τής οποίας ή μορφή
ρίχνει φως στον δρόμο μας
και μās φανερώνει
τά μυστικά μονοπάτια
πού οδηγούν στην όντως νέα ζωή.

Βιβλιοπωλείο ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ,
Γ. Μπακατοσέλου 5, Θεσσαλονίκη
τηλ. 2310 274518
e-shop <http://books.apolytrosis.gr>

Μιά σωτήρια έπιστολή

Μπορεί ένα γράμμα νά αλλάξει τήν πορεία ενός ανθρώπου; Μπορεί μία άπλή, χειρόγραφη έπιστολή νά συνταράξει έναν άρχοντα τόσο, ώστε νά αφήσει μία γιά πάντα όλα τά αξιώματα, όλες τίς τιμές; Τί δύναμη νά έχουν λέξεις μέ μελάνι γραμμένες, γιά νά μεταβάλουν κάποιον πού κινεί τίς τύχες του κόσμου,

ώστε νά μή νοιάζεται ούτε γιά τή δική του τύχη καί ζωή; Μέ τή συγκλονιστική του άπόφαση νά άκυρώσει άκόμη καί τό μέλλον του,

πού διαγράφεται λαμπρό;

Ό Παγχάριος είναι. Έχει τόν τίτλο του πρώτου τής Συγκλήτου. Είναι ο σκρινιάριος, ο χαρτουλάριος όλης τής βασιλείας. Οι άνέσεις πού άπολαμβάνει καί ή δόξα τής έξουσίας σάν τή χόβολη σκεπάζουν τήν πιό λαμπρή τιμή, πού αξιώθηκε νά λάβει άπό μικρό παιδί. Νά γίνει υιός του παμβασιλέως Χριστού! Γεννήθηκε στήν πόλη Βιλθαπάτη, στή χώρα τών Ούσάνων. Οι χριστιανοί γονείς του έμπιστεύθηκαν τήν ψυχή του στόν ένα καί άληθινό Θεό. «Πάντα τά άγια του Θεού» του τά έδωσαν προίκα. Τόν έντυσαν μέ τόν ίδιο τόν Χριστό. Μεγάλωσε άληθινά μακάριος ο Παγχάριος. Θέλητρα καί φόβητρα τής είδωλολατρικής πλάνης τόν άφηναν άνεπηρέαστο.

Όσπου βρέθηκε στή Ρώμη. Έλκυστικός, ύψηλός, θαυμαστός νέος. Τόν φθόνησε ο διάβολος, τόν ζήλεψε ο άυτοκράτορας. Ποιός τό περίμενε; Θέλησε νά γίνει φίλος του. Μετεωρίστηκε ο Παγχάριος. Αίχμαλωτισμένος άπό τήν ξεχωριστή άγάπη του Διοκλητιανού καί τήν εύγενή συμπεριφορά του έδωσε τή συγκατάθεσή του. Στή μακρινή πόλη τής Ιταλίας «ο κοσμοκράτορας του σκότους του αιώνας τούτου» σημειώνει χαιρέκακα μία νίκη. Χρόνος κύλησε στή «φιλία του κόσμου».

Στήν πατρίδα του όμως δινόταν μία μυστική μάχη στά γόνατα. Εύλογημένοι αυτοί πού άγάπησαν τόν Παγχάριο στό όνομα του Χριστού! Τρι-

σευλογημένοι ὅλοι ἐκεῖνοι πού τόν πολιορκήσαν μέ τίς δακρύβρεχτες προσευχές τῆς πίστεώς τους! Ἡ ἀγάπη τους διέσχισε τά μίλια πού τούς χώριζαν καί τοπικά καί τροπικά. Ἀνάμεσα στά ἔγγραφα πού κατέφθναν στό ἀρχοντικό του μέ βασιλική προσταγή γιά διάφορα σιτηρέσια, ἔφθασε στά χέρια του μιὰ διαφορετική ἐπιστολή. Τήν ἀνοίξε. Ὁ γραφικός χαρακτήρας τῆς μητέρας του, ἀλλά καί τῆς ἀδελφῆς του. «Τή μονάκριβη ψυχῆ σου σκέψου, παιδί μου! Αὐτή πού τήν ἐξαγόρασε ὁ Χριστός μας μέ τό αἷμα Του. “Τί γάρ ὠφελήσει ἄνθρωπον ἐάν κερδήσῃ τόν κόσμον ὅλον, καί ζημιωθῇ τήν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;”...» διάβαζε. “Ὡρα παρμένη ἀπό τήν ὀμορφιά τοῦ Παραδείσου. Δάκρυα αὐλάκωναν τό πρόσωπό του. Τώρα ἀρχίζει νά εἶναι ἀληθινά χαρούμενος καί πάλι ὁ Παγχάριος. Εἶναι τό πλήρωμα τῆς χαρᾶς πού ζεῖ μέσα στή μετάνοιά του. «Εἶσαι πλασμένος γιά τόν Αἰώνιο Βασιλιά. Κοίτα σέ Κεῖνον! “Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς· ὅστις δ’ ἂν ἀρνήσῃται με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν καγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς”. Τό ἄφθαρτο στεφάνι σου ταιριάζει, χαρά μου, Παγχάριε!». Σάν νά τίς βλέπει μπροστά του νά τόν ἐνισχύουν, νά τόν παροτρύνουν. «Θάρσει! Ὁ Χριστός μας εἶναι μαζί σου στήν καινούργια σου ἀπόφαση· “ἰδοὺ δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν... ἐπὶ πάσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ”».

Μέσα στό ἀρχοντικό δωμάτιο δέν λάμπουν τώρα πιά οἱ πορφύρες καί τά χρυσάφια. Ὁλόλαμπρη εἶναι ἡ ψυχὴ τοῦ μετανουμένου Παγχάριου. Ριγμένος στή γῆ

προστρέχει στόν Κύριο τοῦ Οὐρανοῦ. «Ἐλέησόν με, Κύριε Παντοκράτορ, σπλαχνίσου με καί μὴ μέ ντροπιάσεις ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων καί τῶν ἀνθρώπων!». Τό ἄκουσμα τοῦ λυγμοῦ του γίνεται ὑποψία γιά τούς ὑπηρετές τοῦ ἀνακτόρου καί ἀκολουθεῖ κατάδοση στόν αὐτοκράτορα. Ὁ φίλος ξαφνικά μετατρέπεται σέ ἀνακριτὴ: «Πές μου, Παγχάριε, μήπως εἶσαι Ναζωραῖος;». Ὁ εὐγενὴς βασιλεὺς ἀπειλεῖ μέ βάσανα τόν «ἀγαπημένο» του συγκλητικό. Μά ὁ τρισμακάριος Ἅγιος σταθερά ὁμολογεῖ: «Κι ἂν σέ ἀκολουθήσῃς στά φρονήματά σου, βασιλιά, φρίπτω καί τρέμω. Τώρα εἶμαι τοῦ Χριστοῦ καί εἶναι ὁ Χριστός δικός μου. Πολλές τιμωρίες μοῦ ἀξίζουν. Ἄς ἀναλωθεῖ τό σῶμα μου, ὅπως ὀρίζεις!».

Ἀπόφαση ὅλης τῆς Συγκλήτου νά κοινοποιηθεῖ ἡ «πτῶση» του στή θρησκεία τῶν Γαλιλαίων. Γυμνώνεται μέσα στό κεντρικό θέατρο. Τόν δέρνουν ἀλύπητα μέ βούνευρα. Διστάζουν νά τόν ὀδηγήσουν στόν θάνατο, μὴ τυχόν καί γίνουν κοινωνοὶ τοῦ αἵματός του. Ἀποστέλλεται μέ στρατιωτικὴ συνοδεία στή Νικομήδεια. Ἀληθινά πιά ἐλεύθερος ὁ Παγχάριος συνεχίζει νά ὁμολογεῖ: «Σπουδάζω νά ἀποθάνω διά τό ὄνομά του, ἵνα μέ τὴν καλὴν ὁμολογίαν ταύτην καί τόν θάνατόν μου ἐξαλείψω τὴν ἄρνησιν». Μένει ἀμετάθετος στήν πίστη. Τόν θανατώνουν μέ ἀποκεφαλισμό. Διπλά στεφανωμένο ὑποδέχονται τόν γενναῖο ἀθλητὴ τοῦ Χριστοῦ οἱ ἄγγελοι στόν οὐρανό. Τῆς μετάνοιας τό ἕνα στεφάνι, τοῦ μαρτυρίου τό ἄλλο. Τιμὴ καί δόξα του! Στίς 19 Μαρτίου 305 μ.Χ. φτάνει αἱματοβαμμένη ἡ ἀπάντησή του στή μητέρα καί στήν ἀδελφή του. Σέ κείνες χρωστᾷ τά στεφάνια του.

Οὐρανοδρόμος

Ἡ βασίλισσα

Τά πάντα γύρω της λάμπουν. Τρώει σέ χρυσά πιάτα καί πίνει σέ κρυστάλλινα ποτήρια. Ἡ βασιλεία της πανίσχυρη καί ἀμετακίνητη. Ὅλοι εἶναι ὑπήκοοί της. Τό σκῆπτρο της κινεῖται ταχύτερα κι ἀπ' τήν ταχύτητα τοῦ φωτός. Ἐξουσιάζει καί ἐλέγχει τά πάντα μέ τή σκέψη.

Γύρω της ὑπασπιστές, σωματοφύλακες ἄγρυπνοι ὅλες τίς ὥρες, τέκνα ὅλοι τῆς ἴδιας μάνας: ἡ πρόκριση, ἡ ἔγκριση, ἡ κρίση, ἡ σύγκριση, ἡ διάκριση, ἡ ἀνάκριση.

Ἡ ζήλια καί ἡ ἀντιπάθεια γιά κάτι, γιά κάποιον -κρυμμένα βαθιά μέσα μας- εἶναι αὐτά πού συνήθως προηγούνται πρὶν ἀπό κάθε μας κρίση γι' αὐτόν. Γρήγορα-γρήγορα δίνουμε τήν ἔγκριση στή σκέψη μας νά προχωρήσει χωρίς τύψεις. Εἶδα καί ἄκουσα, λοιπόν, -ἔτσι θέλω νά πιστεύω- καί ἡ ἀποψή μου εἶναι αὐτή ἀντικειμενικά. Μετά τήν κρίση, ἡ σύγκριση γίνεται αὐτόματα καί ὅλα τά στοιχεῖα παραποιημένα, εἴτε μέ σμίκρυνση εἴτε μέ μεγέθυνση ἀναλόγως, εἶναι πάντοτε ὑπέρ ἐμοῦ. Ἡ διάκριση, τό ξεχώρισμα, εὐκολα πλέον ξεπετάει πέρα τόν ἄλλον ἄνθρωπο, ἐνῶ, ὅταν καταφτάνει καί ἡ ἀνάκριση, ἀκολουθεῖ πραγματικό σφυροκόπημα. Ἐνας δικαστής ἄτεγκτος. Ποιός μέ ὄρισε δικαστή; Κανένας. Ἐγώ μόνος μου τόν ἑαυτό μου. Γιατί θέλω νά εἶναι ὅλος ὁ κόσμος σωστός, ὅπως εἶμαι ἐγώ.

Ὅλοι γύρω της, λοιπόν, κι ἀνίκητη πάνω στόν θρόνο της ἡ βασίλισσα ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων: ἡ κατάκριση, ἡ καταδίκη.

Δέν θέλει ὅμως οἱ ἄλλοι νά καταλάβουν τίποτα. Δέν θέλει νά δοῦν τί τρώει καί τί πίνει στό τραπέζι της -ζωές, ψυχές, ὑπολήψεις ἀνθρώπων. Τά κρύβει πολύ καλά τά θυέστεια δεῖπνα της κάτω ἀπό ἓνα ὠραῖο πέπλο, ἓνα ἀστραφτερό ρούχο ἀπ' τήν ἴδια πλέξη κι αὐτό. Αὐτό τό λένε ὑπόκριση. Ἡ κατάκριση ντύνεται πάντοτε μέ τήν ὑπόκριση, τήν πονηρία, γιά νά μή φανεῖ τό φριχτό της πρόσωπο.

Καί ἡ πρώτη ὑπόκριση εἶναι ὅταν κάνουμε ὅτι δέν καταλαβαίνουμε, ὅτι δέν μπορούμε νά ξεχωρίσουμε τί εἶναι κρίση καί τί εἶναι κατάκριση, ἐνῶ μέσα μας γίνεται χαλασμός. Τό πράγμα ὅμως εἶναι ξεκάθαρο. Ὅτιδήποτε ἔχει πίσω του ἓνα δικό μας προσωπικό κίνητρο εἶναι κατάκριση, ἀκόμα κι ὅταν ἡ κρίση πού ἔχουμε ἐκφέρει ἀφορᾶ θέματα πού φαίνονται ἀδιάφορα, ὅπως εἶναι γιά παράδειγμα ὁ καιρός.

Σέ μιά παρέα δέκα περίπου ἀτόμων δύο κυρίες μέ χρόνια ἀντιπαλότητα μεταξύ τους σχολιάζουν τόν καιρό.

- Σάν καλύτερη μοῦ φαίνεται σήμερα ἡ μέρα ἀπό χθές, λέει ἡ πρώτη.

- Βρέ, τί καλύτερη! Ψόφο κάνει σήμερα, ἀπαντάει μέ ἔνταση ἡ ἄλλη.

- Ὅχι, ὄχι!, ἔχει διαφορά, ἐπιμένει μέ ὕφος ἡ πρώτη.

- Έλα τώρα -γυρνάει σέ μένα καί μου λέει χαμηλόφωνα ή δεύτερη- ό είδήμονας σέ όλα μάς έγινε τώρα καί είδήμονας στόν καιρό. Ή, αϊ πιά, φτάνει!

Αυτό μόνο συζήτηση γιά τόν καιρό δέν ήταν. Ό καιρός ήταν μόνο τό προσωπείο. Μέσα σέ ένα λεπτό χώρεσε όλο τό έπιτελείο τής κατάκρισης.

«Η κακή σκέψη είναι», κατά τόν άγιο Παΐσιο, «ή μεγαλύτερη άρρώστια στόν κόσμο». Αύτή βασιλεύει. Καί έχοντας στήν έποχή μας τό προνόμιο νά έκφέρεται άνώνυμα μέσα από τά ποικίλα μέσα δικτύωσης, έχει ξεπεράσει πρό πολλού -σύμφωνα μέ τούς ειδικούς- τό στάδιο τής άνθρωποφαγίας. Μιλούν πλέον γιά ώμοφαγία.

Η κυριαρχία τής είναι άκλόνητη καί επικίνδυνη. Γιατί ή κατάκριση είναι τό πραγματικό «αύγό του φιδιού», πού, άν τό αφήσουμε νά έκκολαφθει, γεννάει όλη τή βία μέσα μας καί γύρω μας. Ό θρόνος τής τρίζει έλάχιστες φορές από έλάχιστους άνθρώπους. Είναι αύτοί πού άναπτύσσουν τεράστιες ταχύτητες καί προλαβαίνουν πριν άπ' τή σκέψη του σκότους νά αντίτάξουν στήν καρδιά τους τή σκέψη του φωτός. Τήν καλή σκέψη, πού σάν στέγη σκεπάζει τόν άλλον άνθρωπο· τόν αγαθό λογισμό, πού, σύμφωνα πάλι μέ τόν εύλογημένο Άγιο, «ίσοδυναμεί μέ μιά όλόκληρη άγιορείτικη άγρυπνία».

Έτοιμος, λοιπόν, γιά τή Σαρακοστή. Περιποιημένος έξωτερικά σάν στολισμένος τάφος, μέ τίς νηστείες μου, μέ τίς προσευχές μου, μέ τό καλό μου όνομα στήν κοινωνία καί γεμάτος μέσα πατόκορφα μέ τίς άπόψεις μου καί τίς κρίσεις μου, σιδηροδέσμιος τής βασίλισσας του κόσμου, ξεκινάω τή Σαρακοστή, γιά νά συμπορευτώ, υποτίθεται, κι εγώ μέ τόν Βασιλέα του πόνου. Αύτόν πού, λίγο πριν τόν Μυστικό Δείπνο κι ενώ ήδη ή ψυχή Του τετάρακται άπ' τή φριχτή ώρα του Πάθους πού πλησιάζει, γιά μιά άκόμα φορά ξεκαθαρίζει στους δικούς Του ποιά είναι ή άποστολή Του -άρα καί ή δική μας: «Δέν ήρθα γιά νά κρίνω τόν κόσμο, αλλά γιά νά σώσω τόν κόσμο».

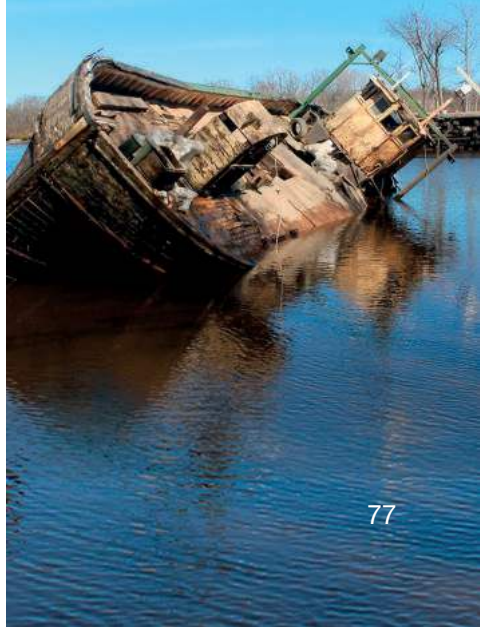
Πραγματικά, είναι πολύ μακρύς ό δρόμος μπροστά μας.

Ζ.Γ.

Ναυάγιο μές στό λιμάνι

Ό φαρισαϊός είπε ότι είναι ό καλύτερος άπό όλους τούς άνθρώπους... καί τούς κατηγορησε όλους. Γι' αυτό καί έμεινε πίσω στόν δρόμο. Καί όπως ένα πλοίο, άφου διαπλεύσει άπειρες φουρτουνιασμένες θάλασσες καί ξεφύγει από πολλές θύελλες, στό τέλος χάνει όλο τόν θησαυρό πού κουβαλά, έπειδή χτύπησε σέ κάποιον σκόπελο στήν είσοδο του λιμανιού, έτσι ακριβώς καί αύτός ό φαρισαϊός: άφου ύπέμεινε όλους τούς κόπους τής νηστείας καί κάθε άλλης άρετής, έπειδή δέν συγκράτησε τή γλώσσα του, έπαθε τό φοβερό ναυάγιο μέσα στό ίδιο τό λιμάνι, στόν ναό, όταν τελείωσε τήν προσευχή του...

*Χρυσοστόμου, Στο ρητό
«Είτε προφάσει είτε άληθεία» 1,
ΕΠΕ 27,424.*

Ένας σταυρός στον δύσκολο δρόμο πρός την Όρθοδοξία

Κείμενο νεοφώτιστου, τουρκικής καταγωγής, ο οποίος προσπαθεί να βοηθήσει όσους συμπατριώτες του ψάχνουν...

Όντας ένα άτομο που άποφάσισε να προσχωρήσει στην Όρθοδοξη Εκκλησία, υπήρχαν κάποιοι μικροί σταυροί που με περίμεναν. Έναν από αυτούς θα μοιραστώ σήμερα μαζί σας (...) Αγαπητέ μου αδελφέ: ο δρόμος είναι μακρύς και στενός, τό να κουβαλήσεις τον σταυρό σου ώρες-ώρες γίνεται δύσκολο. Ειδικά έσύ έρχεσαι από έναν μακρύ δρόμο. Πάρε μιά ανάσα και μήν ξεχνάς ότι δεν είσαι μόνος (...) Μήν ξεχνάς, ο Θεός δεν επιτρέπει να υπερβούμε τίς δυνάμεις μας και ο στόχος κάθε δυσκολίας είναι να μάς ριζώσει στην πίστη.

Αν και ήξερα στο τέλος τών έρευνών μου ότι ή απόφασή μου να γίνω όρθόδοξος ήταν σωστή, άνησυχούσα μήπως δεν βρώ άποδοχή στην Όρθόδοξη Εκκλησία (...) Αγαπούσα πολύ τούς ανθρώπους του περιβάλλοντός μου και οί φιλίες τους γιά μένα ήταν πολύτιμες, αλλά μέ τήν πρόοδο τών έρευνών μου ήμουν πλέον σίγουρος ότι ο δρόμος που έπρεπε να ακολουθήσω ήταν ή Όρθοδοξία. Αλλά τό να «φύγω» από τό περιβάλλον μου ταυτόχρονα σήμαινε ότι έπρεπε να άποχωριστώ τήν εικόνα του έαυτού μου που είχα διαμορφώσει.

Μετά από τήν άπόφαση να διαφοροποιηθώ, άρχισα να συμμετέχω στην όρθόδοξη λατρεία, κουβαλώντας στην καρδιά

μου έναν πόνο και μιά μοναξιά. Στην Τουρκία μπορείτε να βρείτε πολλές προτεσταντικές κοινότητες που μιλούν και προσεύχονται στά τουρκικά, αλλά τί γίνεται μέ τούς Όρθόδοξους; Συμφωνώ μέ τή ρήση τής άγίας Γραφής ότι «κάθε γλώσσα έξυψώνει», μά ή πιό κοντινή όρθόδοξη κοινότητα ήταν οί Έλληνορθόδοξοι και τό ότι δεν καταλάβαινα τή γλώσσα τους ήταν ένα πρόβλημα που μέ έκανε να νιώθω άνήσυχος. Ανάκατες σκέψεις που δεν μπορούσα να διώξω γεννιόνταν στο μυαλό μου, όπως «αυτή είναι Εκκλησία μόνο τών Έλλήνων». Στή συναναστροφή μου μαζί τους μου φέρονταν μέ πολλή ευγένεια, αλλά μετά από κάθε Λειτουργία ή άίσθηση που βίωνα ήταν ότι έμενα ξένος σέ μιά κοινότητα στην όποία ήμουν ξένος και σέ μιά γλώσσα που δεν καταλάβαινα. Αν και ή καρδιά μου έλεγε ότι ο δρόμος ήταν ο σωστός, δεν ήξερα πώς να λύσω τό πρόβλημα τής γλώσσας και του «άνήκειν». Ένας Τούρκος πώς μπορεί να γίνει Όρθόδοξος; Πώς θα μπορούσα να άπαλλαγώ από αυτά, όταν μέ όλη τήν ψυχή μου θα έπρεπε να προσεύχομαι και να λατρεύω τόν Θεό;

Τότε γνώρισα μιά γυναίκα που άγαπούσε πολύ τόν Θεό και πίστευε μέ τήν καρδιά της. Χάρη σ' αυτήν άπέκτησα μεταφράσεις στά τουρκικά κάποιων όρθό-

δοξων πηγών και της θείας Λειτουργίας. Στή συνέχεια, στο ταξίδι που έκανα με προσευχή, ο δρόμος μου συναντήθηκε με έναν ιερέα που ήξερε αγγλικά και μόρρεσα να γίνω κατηχούμενος. Για να τον βρω, επισκέφθηκα μια μικρή πόλη στην Ελλάδα. Δεν μπορώ να ξεχάσω την πρώτη συνάντηση μαζί του. Ο Έσπερινός κόντευε να τελειώσει. Οι άνθρωποι έβγαϊναν από την εκκλησία και ο παπάς, που στεκόταν στο μέσο της εκκλησίας, με φώναξε με τό όνομά μου (...) Δείχνοντάς μου μία-μία τίς εικόνες στον τοίχο, άρχισε να με ρωτά άν ήξερα ποιοί είναι. Έπειτα από κάθε φορά που έλεγα ότι δεν ξέρω, μου έδινε άπαντήσεις, όπως: «Αυτός ήταν Ρώσος. Αυτός ο Άγιος ήταν Γεωργιανός, αυτός ήταν Σύριος...». Περπατήσαμε μέχρι τό τέλος του τοίχου. Όταν φτάσαμε στην τελευταία εικόνα, χαμογέλασε και είπε: «Λοιπόν, ποιός είναι αυτός;» Ο Άγιος στην τοιχογραφία είχε στο κεφάλι του σαρίκι. Μιάς και ήξερα λίγο τά ελληνικά γράμματα, μόρρεσα να διαβάσω την έπιγραφή. Κατάλαβα ότι ήταν Τουρκος και γυρνώντας στον ιερέα ρώτησα «άγιος Άχμέτ, κύριε;». «Ναί, παιδί μου, είναι ένας τουρκος Άγιος», είπε συνεχίζοντας να χαμογελά. Ύστερα, τραβήξαμε από μία καρέκλα και καθίσαμε στο μέσο της εκκλησίας.

Μου είπε: «Έγώ είμαι ένας αξιοθρήνητος παπάς, ο Θεός όμως είναι άπειρος. Μακάρι να μπορούσα να σου διδάξω πολλά, αλλά θά σου πώ λίγα σημαντικά που χρειάζεται να ξέρεις. Κοίτα, παιδί μου, έσύ τώρα γίνεσαι όρθόδοξος. Δεν θά γίνεις Έλληνας ή Ρώσος. Τώρα, σαν Τουρκος, είναι καιρός να προσευχηθείς πολύ για κάθε έθνος που βρίσκεται στον κόσμο και ιδιαίτερα για τό δικό σου έθνος. Αυτή ή εκκλησία δεν είναι ούτε των Έλλήνων ούτε των Ρώσων ούτε των Σέρβων. Αυτή ή εκκλησία είναι του λαού

του Θεού. Αυτοί στον τοίχο είναι μάρτυρες της πίστης. Όλοι είμαστε παιδιά του Θεού».

Έκείνη τή στιγμή δεν μπορούσα να περιγράψω τά συναισθήματά μου. Σάν να διαλύθηκε τό σφίξιμο και τό άγχος που ο σατανάς με είχε φορτώσει. Τά λόγια του ιερέα έξαφάνισαν κάθε αίσθημα άποξένωσης και μοναξιάς που αισθανόμουν ως εκείνη τή στιγμή. Στο διάστημα που πέρασα στην Ελλάδα βρήκα την εύκαιρία να γνωρίσω από κοντά αυτή την άρχαία εκκλησία με έπισκέψεις σε ναούς και μοναστήρια. Με την έπιστροφή μου στην Τουρκία τό αίσθημα άποξένωσης μέσα στον ναό είχε περάσει. Πλέον είχα έπίγνωση ότι ήταν τό σπίτι του Θεού. Άν και έξακολουθούσα να μήν καταλαβαίνω τίς προσευχές στά ελληνικά, είχα τίς τουρκικές μεταφράσεις και μπορούσα να παρακολουθήσω.

Ίσως κι έσύ ώρες-ώρες να νιώθεις ξένος. Είναι δύσκολο να βρεις γύρω σου άτομα που να μοιράζονται την ίδια πίστη με σένα ή μπαίνοντας στην εκκλησία δεν μπορείς να έπικοινωνήσεις εύκολα με τούς ανθρώπους. Άλλά μήν ξεχνάς! Πέρα άπ' όλα, εκεί είσαι στο σπίτι του Θεού και είσαι στον σωστό δρόμο. Άκόμα κι άν κάποιες παλιές συνήθειες και άυταπάτες που έρχονται από τόν σατανά προσπαθούν να αυξήσουν τό αίσθημα άποξένωσης, μή γυρίσεις πίσω! Θά σου έρθει ή δύναμη που χρειάζεται, έφόσον προσεύχεσαι στον Θεό και άνοίγεις την καρδιά σου. Δεν πρέπει να ξεχνάς: Πάνω άπ' όλους ο πιο στενός σου φίλος είναι ο Θεός. Μελέτησε τόν λόγο του. Έντρύφησε στή ζωή των άγίων, κατάφυγε στή μεσιτεία της Παναγίας μας και άφοσιώσου στην προσευχή. Ο Θεός ξέρει καλύτερα τίς άνάγκες μας. Τά υπόλοιπα θά έρθουν μόνα τους.

Ένας τουρκος χριστιανός όρθόδοξος

Μιμητές Χριστοῦ

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐπαινεῖ τούς νεοφώτιστους χριστιανούς τῆς Θεσσαλονίκης γιά τήν ἀμεση καί ἔμπρακτη ἀνταπόκρισή τους στό κήρυγμά του: «**ὕμεις μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ Κυρίου**» (Α΄ Θε 1,6). «Βαβαί! πόσον τὸ ἐγκώμιον!», ἀναφωνεῖ ὁ ἅγιος Χρυσόστομος, «οἱ μαθηταὶ ἐξαίφνης ἐγένοντο διδάσκαλοι». Δέν ἄκουσαν μόνον τὸν λόγο, ὅπως ἐξηγεῖ ὁ ἅγιος πατέρας, ἀλλὰ ἔφθασαν στήν ἴδια κορυφή μέ τὸν Παῦλο. Κι ἀκόμη περισσότερο τούς ἐξυψώνει λέγοντας ὅτι ἐγιναν μιμητές τοῦ ἴδιου τοῦ Κυρίου. Πρότυπο τῶν Θεσσαλονικέων ὁ Παῦλος, πρότυπο τοῦ Παύλου ὁ ἴδιος ὁ Κύριος. Μιά ἱερή ἀλυσίδα πού ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο στήν πραγμάτωση τοῦ σκοποῦ του, νά μοιάσει στὸν Θεό. Δημιουργηθήκαμε «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ» (βλ. Γέ 1,26), ὥστε ἀξιοποιώντας τὸ «κατ' εἰκόνα» νά ἐπιτύχουμε τὸ «καθ' ὁμοίωσιν».

Ὁ μεγαλύτερος πόθος καί ἡ θερμότερη λαχτάρα κάθε ἀνθρώπου πάνω στή γῆ εἶναι ἡ αἰώνια καί τέλεια εὐτυχία, ἡ μακαριότητα. Κι αὐτὸ τὸ πετυχαίνει μόνον ὁποῖος ἀγωνίζεται στή ζωὴ του νά μιμεῖται τὸν Θεό, διότι ὁ μοναδικὰ καί ἀπόλυτα εὐτυχισμένος, ὁ ἀληθινὰ μακά-

ριος εἶναι ὁ Θεός.

Ἄλλὰ εὐλόγα προβάλλει τὸ ἐρώτημα: Πῶς εἶναι δυνατόν οἱ ἄνθρωποι νά μιμηθοῦμε τὸν Θεό, πού εἶναι πάνσοφος, παντοδύναμος, παντογνώστης, αἰώνιος; Ἐχει τόσες ιδιότητες ἀπρόσιτες στήν ἀνθρώπινη φύση καί ἐπιπλέον εἶναι ἀόρατος! Πῶς θά τὸν μιμηθοῦμε, ἀφοῦ δέν ἔχουμε τὴ δυνατότητα νά τὸν δοῦμε; Σ' αὐτὴ μας τὴν ἀπορία ἀπάντησε ὁ ἴδιος ὁ Θεός, πού γιά χάρη μας ἔγινε ἄνθρωπος. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦρθε καί ἔζησε ὡς τέλειος ἄνθρωπος πάνω στή γῆ αὐτὴ, «ὕμιν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ», ὅπως γράφει ὁ ἀπόστολος Πέτρος (Α΄ Πέ 2,21).

Εἶναι ὅμως δυνατόν νά μιμηθοῦμε τὸν Χριστό; Καί βέβαια εἶναι. Τὸ πείραμα ἔχει γίνει. Ἔχουμε ἑκατομμύρια παραδείγματα ἀνθρώπων πού πρὶν ἀπὸ μᾶς ἀγάπησαν καί μιμήθηκαν τὸν Χριστό. Εἶναι ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὅλοι οἱ ἀπόστολοι καί διδάσκαλοι τοῦ εὐαγγελίου, οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ τῆς Θεσσαλονίκης, ὅλοι οἱ ἅγιοι καί μάρτυρες τῆς Ἐκκλησίας μας, πού ἀποτελοῦν μιά φάλαγγα, ἕναν ἅγιο χορὸ στὸν ὁποῖο μᾶς καλοῦν καί ἐμᾶς. Ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ ἀρ-

χηγός τῆς παρατάξεώς μας. Οἱ ἀπόστολοι καί ὅλοι οἱ πρὶν ἀπὸ μᾶς χριστιανοί, πιστοὶ τοῦ ἀκόλουθοι, τὸν μιμοῦνται καί βαδίζουν πάνω στὰ χνάρια του. Στοιχίζονται ὅλοι πίσω ἀπὸ τὸν Χριστό καί ἀποτελοῦν ἔτσι τὴν Ἐκκλησία, τὸ σῶμα πού ἔχει κεφαλὴ Αὐτόν. Γιά μᾶς γίνονται οἱ ὁδοδείκτες πού δείχνουν τὴν πορεία στὸν δρόμο τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Παῦλος συνηθίζει μέ χαρὰ καί καμὰρι νά ὀνομάζει τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας «μιμητές τῶν ἀποστόλων» (πρβλ. Α΄ Κο 4,16· 11,1· Φι 3,17), διότι αὐτό ἦταν μία ἐγγύηση ὅτι εἶναι ἀληθινοὶ χριστιανοί. Ὅπως τὰ παιδιά μοιάζουν τοὺς φυσικούς τους γονεῖς, ἔτσι καί οἱ χριστιανοὶ μοιάζουν καί μιμοῦνται στή ζωὴ τους τοὺς πνευματικούς πατέρες καί διδασκάλους τους. Οἱ πνευματικοὶ μας πατέρες εἶναι οἱ ἔμπειροὶ ὁδηγοὶ πού θὰ μᾶς κατευθύνουν στὸν δρόμο γιὰ τὴν τελειότητα.

Στὰ χρόνια τοῦ πολέμου, ὅταν ὁ στρατός ἀναγκαζόταν νά περάσει ἀπὸ μιά ναρκοθετημένη περιοχὴ, ὅλοι οἱ στρατιῶτες πήγαιναν πίσω ἀπὸ ἕναν ἔμπειρο ὁδηγὸ πού γνώριζε τὴν ἀσφαλὴ διάβαση, πατώντας μέ πολλὴ προσοχὴ ἀκριβῶς πάνω στὰ δικά του ἴχνη. Ἔτσι κι ἐμεῖς στή ζωὴ μας, ὅπου τόσα ἐμπόδια καί νάρκες μᾶς βάζει ὁ πονηρός, ἔχουμε ἀνάγκη πνευματικοῦ ὁδηγοῦ, ὁ ὁποῖος βαδίζοντας πάνω στὰ χνάρια τῶν πατέρων καί διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας μας, πάνω στὰ χνάρια τῶν ἀποστόλων καί τοῦ ἴδιου τοῦ Κυρίου, θὰ μᾶς κατευθύνει μέ σιγουριά στὸν δρόμο τῆς σωτηρίας.

Ἔτσι θὰ γίνουμε μιμητές τοῦ Χριστοῦ. Πρέπει νά ἔχουμε ὅμως ὑπ' ὄψιν μας ὅτι μίμηση Χριστοῦ θὰ πεῖ νά ἀκολουθοῦμε τὸν Χριστό παντοῦ. Ὁ πιστός πού πυρπολεῖται ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ

Χριστοῦ μιμεῖται τὸν Χριστό καί τὸν ἀκολουθεῖ καί στίς χαρές καί στίς θλίψεις. Ὅπως μιά μάνα ρίχνεται καί στή φωτιά καί στήν τρικυμισμένη θάλασσα γιὰ νά σώσει τὸ παιδί της, διότι τὸ ἀγαπᾶ, ἔτσι καί ὁ χριστιανός πού ἀγαπᾶ ἀληθινὰ τὸν Χριστό τὸν ἀκολουθεῖ παντοῦ. Μαζί του στή δόξα τῆς Μεταμορφώσεως πάνω στό ὄρος, ἀλλά καί στήν καταφρόνια τοῦ σταυροῦ, στὸν Γολγοθᾶ· τίς εἰρηνικές καί εὐτυχισμένες ἡμέρες, ὅταν οἱ ἄνθρωποι τὸν ἀναγνωρίζουν καί τὸν παραδέχονται, ἀλλά καί τίς σκληρές ἡμέρες τῶν διωγμῶν, ὅταν ἡ ὁμολογία τῆς πίστεως κοστίζει.

Μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι ὅλοι οἱ κανόνες καί ὅλες οἱ διατάξεις τῆς πνευματικῆς ζωῆς συνοψίζονται σέ μία μόνο ἐντολή: Νά γίνουμε μιμητές Χριστοῦ. Αὐτό σημαίνει νά ἐλέγχουμε τὰ λόγια μας - θὰ τὰ ἔλεγε ὁ Χριστός;- τίς πράξεις μας - θὰ τίς ἔκανε ὁ Χριστός;- τίς σχέσεις μας μέ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους - θὰ συμπεριφερόταν ἔτσι ὁ Χριστός;- ποῦ πηγαινόμαστε - θὰ πήγαινε ὁ Χριστός;- πῶς σκεφτόμαστε· θὰ σκεφτόταν ἔτσι ὁ Χριστός; Τότε θὰ εἴμαστε πραγματικοὶ χριστιανοί. Διότι χριστιανός εἶναι ὁ ἄνθρωπος πού μιμεῖται τὸν Χριστό, πού μιμεῖται τὸν Θεάνθρωπο. Χριστιανός σημαίνει μικρός Χριστός. Σέ μιά ἐποχὴ ἀκρατοῦ μιμητισμοῦ, πού χάθηκε τελείως ἡ ἐλευθερία τοῦ προσώπου καί οἱ ἄνθρωποι κατήντησαν ἄβουλα νοῦμερα μιᾶς ἀπρόσωπης μάζας, εἶναι ἐπικαίρο τὸ μήνυμα γιὰ μίμηση τοῦ Χριστοῦ. Ὅποιος μιμεῖται τὸν Χριστό ἀποκτᾶ τὴν ἀληθινὴ ἐλευθερία, τὴν ἀπελευθέρωση ἀπὸ τὰ δεσμά καί τίς καταπιέσεις τῶν παθῶν, ἀποκτᾶ τὴν ἀληθινὴ καί μόνιμη εὐτυχία.

Στέργιος Ν. Σάκκος

Ἡ ὀκτάχρονη τραγωδία τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰσαγωγή

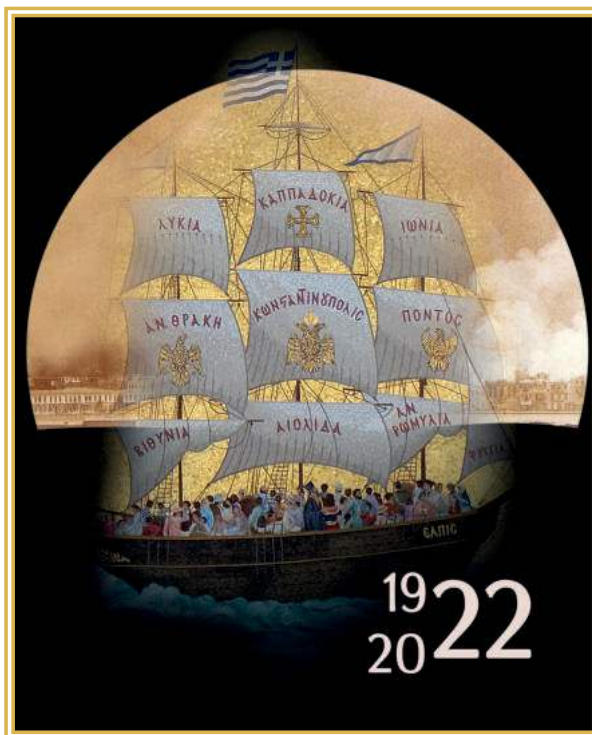
Συμπληρώνονται φέτος 100 χρόνια ἀπό τήν πυρπόληση τῆς Σμύρνης, ἡ ὁποία ταυτίζεται συχνά μέ τή Μικρασιατική Καταστροφή. Πολλοί τή θεωροῦν ἀποτέλεσμα τῆς ἐμπλοκῆς τῶν Ἑλλήνων στή Μικρά Ἀσία, πού ξεκίνησε μέ τήν ἀπόβαση τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ στή Σμύρνη στίς 2 Μαΐου τοῦ 1919 καί κατέληξε στήν ἡττα του τόν Αὐγούστο τοῦ 1922. Ὑπάρχουν κι αὐτοί μάλιστα πού φτάνουν στό σημεῖο -εἴτε ἀπό ἄγνοια, εἴτε ἀπό ἰδεοληψία-

νά ὑποστηρίζουν ὅτι οἱ μαζικές σφαγές ἀμάχων ἦταν ἀντίποινα γιά τήν ἑλληνική ἐπίθεση, νόμιμη ἄμυνα τῶν Τούρκων. Θεωροῦν, δηλαδή, ὅτι ἡ ἐξάλειψη τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς προκλήθηκε ἀπό τήν ἐπέμβαση τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ. Παραβλέπουν ὅμως ὅτι οἱ σφαγές κι ἡ πυρπόληση τῆς Σμύρνης ἦταν μόνον ὁ ἐπίλογος μιᾶς τραγωδίας πού διήρκησε 8 χρόνια καί σηματοδεύτηκε ἀπό ἐκτοπισμούς, πορείες θανάτου, λεηλασίες,

στρατόπεδα συγκέντρωσης κι ἐξόντωση τῶν μή μουσουλμάνων κατοίκων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Στήν πραγματικότητα ἡ Μικρασιατική Καταστροφή ἔχει δύο ὄψεις: Ἀφενός, ἀποτελεῖ τήν ταφόπλακα τῆς Μεγάλης Ἰδέας, δηλαδή τῆς προσπάθειας ἐπανεένωσης τοῦ Ἑλληνισμοῦ καί στίς δύο πλευρές τοῦ Αἰγαίου μέ πρωτεύουσα τήν Κωνσταντινούπολη ἄφετέρου, τόν τερματισμό τοῦ τρισχιλιοτοῦς ἀδιάκοπου βίου τῶν Ἑλλή-

νων στή Μικρά Ἀσία. Ἡ ἐξέλιξη αὐτή, ὅπως ἀντίστοιχα καί ἡ ἐξόντωση κι ἐκδίωξη τῶν Ἀρμενίων κατοίκων τῆς, ἀπέτελεσε σχέδιο τῶν Νεότουρκων, πού ξεκίνησε νά ὑλοποιεῖται μέ συστηματικό τρόπο τό 1914 μέ τήν εἴσοδο τῆς Ὄθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας στόν Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ἀπώτερος στόχος τους ἦταν ἡ τουρκοποίηση τῆς Ἀνατολίας, τόσο Χριστιανῶν, ὅσο καί Μουσουλμάνων. Ἡ γενοκτονία αὐτή τῶν χριστιανι-

κῶν πληθυσμῶν τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἀποτελεῖ μία μαύρη σελίδα στήν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος. Οἱ Ἀρμένιοι ἐδῶ καί χρόνια πραγματοποιοῦν μιά τεράστια παγκόσμια ἐκστρατεία ἀναγνώρισης τῆς γενοκτονίας τοῦ ἀρμενικοῦ λαοῦ. Δυστυχῶς, δέν ἔχουν γίνει ἀντίστοιχα βήματα ἀπό τήν ἑλληνική πλευρά, παρά τό ἐνδιαφέρον τῶν ἱστορικών μελετητῶν, πού ἔχει ἀναθερμανθεῖ τά τελευταῖα χρόνια.

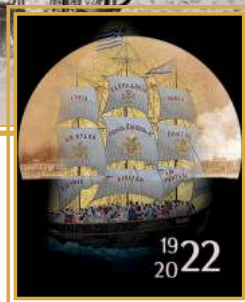
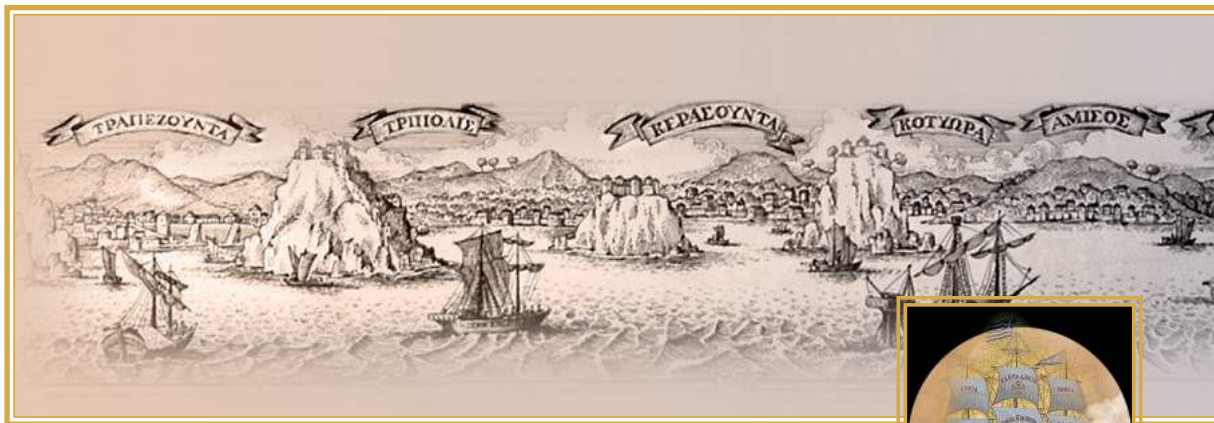
Στή σειρά τῶν ἀρθρῶν πού θά δημοσιευθοῦν στή στήλη αὐτή θά προσπαθήσουμε νά παρακολουθήσουμε τήν ἐξέλιξη τῶν γεγονότων πού τελικά ὁδήγησαν στόν ὀδυνηρό Αὔγουστο τοῦ 1922 καί στόν τερματισμό τῆς προσπάθειας γιά τήν ἐθνική ὀλοκλήρωση. Θά ἐπικεντρωθούμε δηλαδή στά ὅσα διαδραματίστηκαν εὐθύς μετά τή λήξη τῶν νικηφόρων Βαλκανικῶν Πολέμων καί μᾶς ἔφεραν ἀπό τό ἄγγιγμα τοῦ ὀνείρου τῆς Μεγάλης Ἰδέας στή μεγαλύτερη καταστροφή τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τά γεγονότα αὐτά συνδέονται βέβαια μέ τήν προσπάθεια ἐξότωσης τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν, ὡστόσο εἶναι σημαντικό νά ξεχωρίσουμε τά μικρά ἢ μεγάλα λάθη τῶν ἑλληνικῶν κυβερνήσεων ἀπό τίς ἐγκληματικές διαθέσεις τῶν Νεότουρκων. Ἡ συγχώνευσή τους ὀδηγεῖ σέ ἐσφαλμένα συμπεράσματα, πού συσκοτίζουν ἀκόμη περισσότερο τή μελέτη τους καί ὑπονομεύουν τό μέλλον τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Τά γεγονότα αὐτά ἐξελίσσονται παράλληλα μέ τόν μεγαλύτερο μέχρι τότε Διχασμό τῶν Ἑλλήνων, πού ξεκίνησε τό 1915 μέ τή σύγκρουση τοῦ πρωθυπουργοῦ Ἐλευθέριου Βενιζέλου καί τοῦ βασιλιά Κωνσταντίνου. Μπορεῖ νά εἶχαν προηγηθεῖ οἱ ἐμφύλιοι στήν Ἐπανάσταση τοῦ 1821 καί ἔντονες πολιτικές συ-

γκρούσεις κατά τόν 19ο αἰ., ὡστόσο καμία σύγκρουση δέν πῶλωσε τόσο τοῦς Ἕλληνας γιά δεκαετίες. Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι ἀκόμη καί σήμερα οἱ ἀπόψεις δίστανται γιά τίς εὐθύνες τῆς καταστροφῆς. Ὁ Διχασμός μάλιστα ἀπέτελεσε τήν ἀρχή μιᾶς μακρᾶς ἐμφυλιακῆς περιόδου, ἀποκορύφωμα τῆς ὁποίας ὑπῆρξε ὁ τρομακτικός Ἐμφύλιος Πόλεμος (1944-49), οἱ πληγές τοῦ ὁποίου εἶναι ἐμφανεῖς ἀκόμη καί σήμερα στόν ψυχισμό τῶν Ἑλλήνων᾽ μιᾶς περιόδου στήν ὁποία συνεχίστηκε ἡ ἀπώλεια πατρογονικῶν ἑλληνικῶν ἐστιῶν (Κωνσταντινούπολη, Ἀλεξάνδρεια, Ἰμβρος, Τένεδος, Βόρεια Κύπρος) καί ὀδήγησε σέ μιά παρατεταμένη περίοδο παρακμῆς καί ὑποχώρησης σέ ὅλα τά ἐπίπεδα.

Εἶναι σημαντικό, λοιπόν, αὐτή τή χρονιά νά μελετήσουμε ὅσα μᾶς ὀδήγησαν στή Μικρασιατική Καταστροφή μέ ἐμβριθεία καί ἀντικειμενικότητα. Νά ἀντιληφθοῦμε ὅτι, ἂν καί σήμερα εἴμαστε ἕνας μικρός λαός, εἴμαστε φορεῖς ἑνός οἰκουμενικοῦ πολιτισμοῦ, πού ἀναπτύχθηκε ὄχι μόνο στόν στενό ἑλλαδικό χώρο, ἀλλά σέ ὀλόκληρη τήν Ἀνατολική Μεσόγειο γιά χιλιετίες. Μιά κληρονομιά πού ἔχουμε χρέος ὄχι μόνο νά διαφυλάξουμε, ἀλλά καί νά μεταδώσουμε στόν σύγχρονο κόσμο. Τέλος, ὀφείλουμε νά πάρουμε τά διδάγματα πού θά βοηθήσουν τόν Ἑλληνισμό νά ἐπιβιώσει σ' αὐτή τή μικρή πατρίδα πού μᾶς ἀπέμεινε ἐν μέσῳ ἀπειλῶν καί προκλήσεων. Κι αὐτό θά γίνει, μόνον ἂν ἀφήσουμε πίσω τήν ἐμφύλια λογική πού μᾶς ταλάνισε γιά δεκαετίες καί δοῦμε περισσότερο αὐτά πού μᾶς ἐνώνουν -καί εἶναι τά πιό οὐσιώδη- παρά ὅσα μᾶς χωρίζουν.

Παναγιώτης Μητσόπουλος

Ίστορικές μνήμες

Πατρογονική μικρασιατική γῆ!

Γ'

Στις βορειοανατολικές ακτές της Μικρᾶς Ἀσίας δεσπόζει ὁ Πόντος. Στὴν ἀρχαιότητα γίνεται πεδίο ἔντονου ἑλληνικοῦ ἀποικισμού. Πρῶτη ἢ Μίλητος τῆς Ἰωνίας ἀναπτύσσει μεγάλη ἀποικιακὴ δραστηριότητα τὸν 8^ο αἰ. π.Χ. στὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου. Χτίζει πρῶτα τὴ Σινώπη, πού ἀποτελεῖ ἀφετηρία τοῦ ἐξελληνισμού τῶν παραθαλάσσιων περιοχῶν.

Ἡ ἐπιβλητικὴ Σινώπη, περίτεχνα κτισμένη, ἀναδεικνύεται σὲ ἀξιόλογο λιμάνι, ἀποκτώντας πολυάριθμο στόλο. Ὁ ρήτορας Ἰσοκράτης στὸν «Πανηγυρικό» του ὀριοθετεῖ: «Ἀπὸ δὲ Κνίδου μέχρι Σινώπης Ἕλληνες τὴν Ἀσίαν παροικοῦσι».

Ἀπὸ τὴ Σινώπη κατάγεται ὁ περίφημος φιλόσοφος τοῦ 4^{ου} αἰ. π.Χ. Διογένης ὁ Κυνικός. Μ' ἓνα μακρὸν ραβδί κι ἓνα σάκκο κυκλοφορεῖ στους δρόμους τῆς Ἀθήνας καὶ κοιμᾶται κάτω ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολη μέσα σ' ἓνα πιθάρι. Περιοδεύει ἑλληνικὲς πόλεις κι ὁ λαὸς τὸν ἀγαπᾶ, γιατί οἱ θεωρίες του συνταιριάζονται μὲ τὴ ζωὴ του.

Στὸ Κρανεῖο τῆς Κορίνθου τὸν βλέπει ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος νά ἠλιάζεται.

- Εἶμαι ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ μέγας βασιλεὺς!

- Καὶ ἐγὼ εἶμαι ὁ Διογένης, ὁ κύων.

- Ζήτησέ μου ὄ,τι θέλεις!

- «Μικρὸν ἀπὸ τοῦ ἡλίου μετάστηθι!»

Ὁ φιλόσοφος τοῦ ζητᾶ νά κάνει λίγο πιό πέρα, γιατί τοῦ κρύβει αὐτό πού δέν μπορεῖ νά τοῦ δώσει, τὸν ἥλιο.

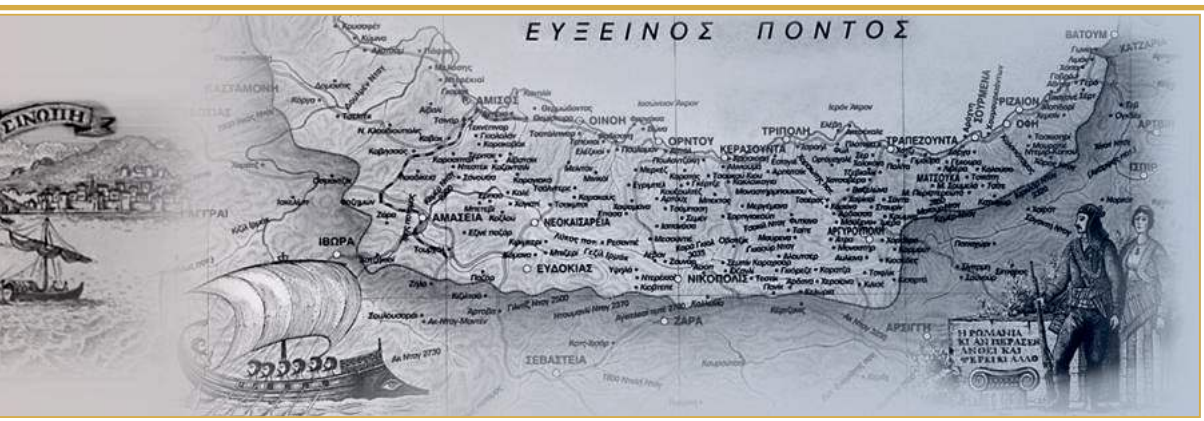
Κι ὁ μέγας στρατηλάτης ἐκπληκτος ἀναφωνεῖ:

-«Ἄλλὰ μὴν ἐγὼ, εἰ μὴ Ἀλέξανδρος ἤμην, Διογένης ἂν ἤμην!», ἂν δέν ἤμουν ὁ Ἀλέξανδρος, θά ἤθελα νά ἤμουν ὁ Διογένης!

Ὁ Διογένης ἦταν τότε μετὰ τὸν Μέγα Ἀλέξανδρο ὁ πιό διάσημος στὴν Ἑλλάδα.

Ἄλλοι ἐπιφανεῖς Σινωπίτες εἶναι ὁ κωμωδιοποιὸς Διόδωρος, ὁ δραματοποιὸς Δίφιλος, ὁ Κρατεύας, βοτανολόγος καὶ γιατρός τοῦ Μιθριδάτη τοῦ Εὐπάτορα, γιὰ τὸν ὁποῖο παρασκεύαζε ἀντίδοτα σὲ ὅλα τὰ δηλητήρια. Ὁ ἐπιστῆμων Θεόδοπος εἶναι ὁ πρῶτος πού ἔγραψε «Περὶ Σεισμῶν».

Ἡ Σινώπη στό διάβα τῶν αἰῶνων μάχεται κατὰ ποικίλων ἐχθρῶν. Δίκαια οἱ ἱστορικοὶ τῆς δίνουν τό ἐπίθετο «ἡ ἀνυπότακτη». Στὰ κακοτράχαλα βουνά τοῦ Πό-

ντου τά ήρωικά άνταρτικά της σώματα άντιστέκονται μέχρι τελευταίας ρανίδος του αίματός τους κατά των δυνάμεων του Κεμάλ.

Μετά όμως από τό μαρτυρικό 1922 οί Σινωπίτες έξορίζονται από την άρχαία κοιτίδα τους. Μέ τό όνομα της μάνας-πατρίδας τους χτίζουν τή Νέα Σινώπη Πρεβέζης. Σήμερα, κάθε νέος Σινωπίτης έχει πάνω από τέσσερα παιδιά. Είναι έλπιδοφόρο, γιατί μέ τήν τεκνογονία τους άπαντούν στό μείζον πρόβλημα της Έλλάδας, τήν ύπογεννητικότητα.

Στήν παραλιακή πόλη Κοτύωρα*, άποικία της Σινώπης, ήχει τό 400 π.Χ. ή κραυγή «θάλαττα, θάλαττα!», ζητωκραυγή χαράς κι άνακούφισης των στρατιωτών μέ άρχηγό τόν Ξενοφώντα. Είναι ή περιφήμη «κάθοδος των Μυρίων», δέκα χιλιάδων έλλήνων μισθοφόρων. Ύστερα από άπίστευτες κακουχίες, πού αντιμετώπιζουσαν στόν δρόμο του γυρισμού τους από τή Βαβυλώνα στόν Εύξεινο Πόντο, σταθμεύουν σαραπέντε μέρες στά Κοτύωρα. Η έκστρατεία και τό ταξίδι «της κινούμενης έλληνικής πόλης», όπως χαρακτηρίστηκαν οί «Μύριοι», καταγράφεται από τόν ιστορικό Ξενοφώντα στό έργο του «Κύρου Άνάβασις».

Στούς βόρειους πρόποδες των Ποντιακών Άλπεων βρίσκεται τό διαμάντι της Μαύρης Θάλασσας, ή ώραιότερη πόλη του Πόντου, ή Τραπεζούντα, άποι-

κία της Σινώπης κι αυτή, μεγάλο άστικό και πολιτιστικό κέντρο των Έλλήνων. Ζει δόξες και καταστροφές, μά παραμένει έλληνική για 2.678 χρόνια μέχρι τό 1922. Είναι ή πρωτεύουσα της άυτοκρατορίας των Μεγάλων Κομνηνών, τό λιμάνι για τόν Δρόμο του Μεταξιού (δίκτυο έμπορικων δρόμων), ή συνάντηση της Δύσης μέ τήν Άνατολή, τό καταφύγιο του Έλλητισμού.

Ο άγιος Εύγένιος είναι πολιούχος της Τραπεζούντας. Έδώ γεννιέται, διδάσκει και άποκεφαλίζεται για τή βαθεία του πίστη στόν Χριστό κατά τόν σκληρό διωγμό του Διοκλητιανού.

Χρονιά όρόσημο για τήν Τραπεζούντα είναι τό 1204 μ.Χ. Λόγω της κατάληψης της Πόλης από τους σταυροφόρους του πάπα, ό Άλέξιος Κομνηνός ιδρύει τήν άυτοκρατορία της Τραπεζούντας, πού πρωτοπορεί στό έμπόριο και στά γράμματα. Καραβάνια από χιλίες καμήλες διοχετεύουν σ' αυτήν τά άριστα έμπορευμάτα τους.

Τό «Φροντιστήριον» της Τραπεζούντας από τό 1682 ως τό 1922 άποτελεί πνευματικό φάρο της Άνατολής. Στήν άνέγερσή του βοήθησαν μεγάλοι εύεργέτες. Χτισμένο σε ίωνικό ρυθμό, μέ λευκά κιονόκρανα, διαθέτει 40 φωτεινές αίθουσες διδασκαλίας πού βλέπουν πρός τόν Εύξεινο Πόντο. Στέγαζε δύο Δημοτικά, δύο Γυμνάσια, μία έμπορική σχολή, κλει-

στό γυμναστήριο καί ἐργαστηριακούς χώρους. Ἀπό τά ἔδρανά του ἀποφοίτησαν ἄνθρωποι τοῦ πνεύματος, πού μέ τή σοφία καί τά συγγράμματά τους συνέβαλαν στήν ἀναγέννηση τοῦ ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Θαυμάσιο δείγμα βυζαντινῆς ἀρχιτεκτονικῆς εἶναι ἡ ἐκκλησία τῆς Παναγίας Χρυσοκεφάλου, ὁ πρῶτος μητροπολιτικός ναός καί αὐτοκρατορικός ταφικός ναός τῶν Κομνηνῶν. Ἀλλά καί τά ὑπέροχα ἀνάγλυφα τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας, 13^{οῦ} αἰώνα, εἶναι ἔμπνευση καί τέχνη ἀποκλειστικά βυζαντινή. Οἱ ἀξιόλογες τοιχογραφίες του ἀπεικονίζουν πάνω ἀπό 50 βιβλικές σκηνές.

Μιά ἀτέλειωτη ἀλυσίδα μέ πανέμορφες πόλεις, γραφικά χωριουδάκια μέ εἰδυλιακά τοπία, κατακλύζει τόν Εὐξεινο Πόντο. Ἄπ' ὅλες τίς περιόδους τῆς ἱστορίας του -τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς, ἐλληνιστικῆς, ρωμαϊκῆς, βυζαντινῆς καί τῆς ὀθωμανοκρατίας- κρατᾶ ὑπολείμματα τοῦ μεγαλείου του. «Βαθεῖα Ἑλλάδα» ὀνόμαζαν τόν Πόντο, πού ὡς τή Γενοκτονία τοῦ Ἑλληνισμοῦ μεταλαμπάδευε ἀπό γενιά σέ γενιά τήν ὀρθόδοξη πίστη καί τήν ἐλληνική παιδεία. Ἡ Ἐθνεγερσία τοῦ 1821 μέ πρωτοπόρο Πόντιο ξεκινᾶ, τόν Ἀλέξανδρο Ὑψηλάντη, καί λήγει πάλι μέ Πόντιο ἐπικεφαλῆς, τόν ἀδελφό του Δημήτριο, πού δίνει στήν Πέτρα τῆς Βοιωτίας τήν τελευταία μάχη τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ Ἀγώνα, τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1829.

Μά κι ἂν ἔσβησε ὁ Πόντος, δέν χάθηκε ὁ ποντιακός Ἑλληνισμός κι ἡ Ρωμισύνη. Ἔχουμε ἀνάμεσά μας τήν ψυχὴ τοῦ Πόντου, τούς Πόντιους ἀδελφούς μας. Ἡ παρουσία τους ἐμφυσᾶ πνοή δημιουργική κι ἀσίγαστα μᾶς θυμίζει, 100 χρόνια μετά, τά φίλτατα χώματα τῆς Ἀνατολῆς, τίς πανάρχαιες ρίζες τῆς φυλῆς μας.

Ἑλληνίς

* Πρόκειται γιά τήν ὀμηρική Κύτρω καί τώρα Ὀρντοῦ, πού σημαίνει στρατόπεδο, γιατί σ' αὐτή τήν πόλη ὁ Μωάμεθ Β' ὀργάνωνε τόν στρατό του.

ΔΩΡΕΕΣ

Γιά τήν Ἀδελφότητα:

Ἀκριτίδου Κατίνα 100€ * Κ.Μ. 500€ * Καλπακίδου Ἀρετή, εἰς μνήμην ἀδελφῆς Σταματίας, 50€ * Μοναστηρίου Γιαννούλα, εἰς μνήμην ἀδελφῆς Σταματίας, 50€ * Παπαδάκης Ἡλίας, εἰς μνήμην συζύγου Εἰρήνης, 50€ * Παπαδόπουλος Κυριάκος, εἰς μνήμην συζύγου Μελοπομένης, 200€ * Τριανταφυλλίδης Δημήτριος, εἰς μνήμην π. Αὐγουστίνου Μύρου, 100€ * Τσαπώνης Παῦλος, εἰς μνήμην Κυριάκου Τριανταφυλλίδη, 30€ * Ἀνώνυμος, εἰς μνήμην Σεραφεῖμ καί Σωτηρίας, 500€.

Γιά τό Περιοδικό:

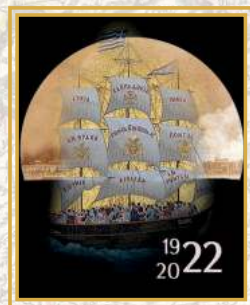
Α.Μ. 10€ * Ἐκλεμές Βασίλειος 50€ * Καλαμπόκα Ἀγγελική 10€ * Κουφονικόλα Στεργιανή 10€ * Κωνσταντινίδου Γεωργία 30€ * Μ.Ν. 100€ * Μαργέτα Σοφία 20€ * Μόσχου Ἀναστασία 40€.

Γιά τήν Κατασκήνωση:

Α.Ι. 300€ * Β.Ν. 40€ * Δ.Η. 30€ * Ζ.Λ. 200€ * Κ.Γ. 500€ * Κ.Δ. 500€ * Κ.Δ. 500€ * Κ.Ι. 100€ * Κ.Ν. 1000€ * Π.Α. 200€ * Π.Τ. 80€ * Σ.Α. 100€ * Σ.Ι. 100€ * Τ.Χ. 500€ * Χ.Γ. 700€.

Γιά τή Φιλανθρωπία:

Α.Μ., εἰς μνήμην συζύγου Χρήστου, 100€ * Βαγιάτη Στέλλα 20€ * Δρανδάκης Εὐάγγελος 30€ * Καζαντζίδης Ἰωάννης, εἰς μνήμην Χαραλάμπους, 100€ * Κατρή Παρασκευή 50€ * Λαζαρίδου Χρυσούλα 100€ * Μ.Κ. 60€ * Τσακιστάρη Ἄννα, εἰς μνήμην Περσεφῶνης Παπαδοπούλου, 20€ * Τσέου Δέσποινα 15€ * Πολυράκη Βασιλική 25€ * Πύρζας Κων/νος 50€ * Φλωρίδης Βασίλειος 190€.

Ἡ συμβοδή τῶν Μικρασιατῶν στήν Ἐθνεγερσία τοῦ 1821

Τό 1821 ἦταν ἕνας πανεθνικός ξεσηκωμός, στόν ὁποῖο ἔδωσαν τό «παρών» ὄλοι οἱ Ἕλληνες, προσφέροντας ὅ,τι καθένας μπορούσε. Δέν ἦταν δυνατόν νά ἀπουσιάζουν οἱ Ἕλληνες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τῆς Ἰωνίας, τοῦ Πόντου καί τῆς Καππαδοκίας. Οἱ «Ἀπόστολοι» τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας εἶχαν προετοιμάσει ἐγκαίρως πολλές πόλεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, φροντίζοντας νά μυήσουν ἀρκετά μεγάλο ἀριθμό Ρωμιῶν στό ἱερό μυστικό.

Δέν πρέπει νά μάς διαφεύγει ὅτι οἱ ἑλληνικοί πληθυσμοί τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἦταν πάντοτε οἰονεῖ ὄμηροι τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους καί πλήρωναν μέ τή ζωή τους κάθε κρίση καί σύγκρουση τῶν Ἑλ-

λήνων μέ τούς Τούρκους.

Ἀπό τήν πρώτη στιγμή τῆς Ἐπανάστασης μεγάλη συμφορά ἐπληξε -ἐκτός ἀπό τίς Κυδωνίες καί τά Μοσχονήσια- τούς Ἕλληνες τῆς Σμύρνης. Ὑπέμειναν τήν ἐκδικητική μανία τῶν Τούρκων κατά τῆς Ἐπανάστασης τοῦ '21, καθώς στίφη ἀτάκτων -«ζεῖμπέκοι», «ταγκαλάκηδες»- ὄρμουσαν ἐπάνω στόν ἄμαχο πληθυσμό καί ἄρχιζαν ἄγριες σφαγές, διώξεις, βιασμούς, λεηλασίες, ἐξανδραποδισμούς.

Στή Νέα Ἐφεσο (Κουσαντάσι) σημειώθηκαν πολλές ἀγριότητες. Πολλοί ἀπό τούς κατοίκους τῆς πέρασαν στήν ἀπέναντι Σάμο καί κατατάχτηκαν στόν στρατό τοῦ Λυκούργου Λογοθέτη. Ἡ ἀποτυχία τους νά καταλάβουν τή Σάμο ὥθησε τούς Τούρκους νά στραφούν κατά τῶν ἀμάχων τῆς Νέας Ἐφέσου καί τῶν γύρω ἑλληνικῶν χωριῶν (Δώματα κ.ἄ.). Ἀκόμη καί στή μακρινή Καππαδοκία εἶχαμε σφαγές Ἑλλήνων, ὅταν ξέσπασε ἡ Ἐπανάσταση.

Ἀλλά οὔτε καί ὁ ἀπομονωμένος Πόντος ἔμεινε ἔξω ἀπό τά ἐπαναστατικά γεγονότα. Εἶναι γνωστό ἐξάλλου ὅτι ὁ ἀρχηγός τῆς Φιλικῆς Ἀλέξανδρος καί ὁ ἀδελφός του Δημήτριος Ύψηλάντης ἦταν ποντιακῆς καταγωγῆς, ἀπό τά Ὑψηλα τῆς Τραπεζούντας. Μεταξύ τῶν σημανόντων Φιλικῶν ἦταν ὁ πόντιος Ἡλίας Κανδήλης ἢ Κανδήλογλου. Λέγεται ὅτι ὁ μητροπολίτης Χαλδίας Σίλβεστρος ἔκανε μυστική σύναξη καί κήρυξε στούς Ποντίους τόν ἐθνικό λόγο. Ἀσφαλῶς καί οἱ Πόντιοι θά πλήρωναν τότε βαρύ φόρο αἵματος, ἄν ὁ «ντερέμπτης» τῆς Τραπεζούντας, ὁ Ὄσμάν πασᾶς, δέν συγκρατοῦσε τόν μαινόμενο ὄχλο, πού φρούαξε

κυριολεκτικά, όταν έμαθε για την Έπανάσταση. Ο έν λόγω Όσμάν πασάς αντέδρασε στην απόφαση των τούρκων αγάδων της περιοχής Τραπεζούντας για γενική σφαγή των Ελλήνων, διότι -φημολογούνταν- ήταν κρυπτοχριστιανός ή απόγονος έξισλαμισμένων Ρωμιών.

Οί άπηνέστατοι διωγμοί συντέλεσαν, ώστε μεγάλο μέρος των Μικρασιατών να καταφύγει στην έπαναστατημένη Ελλάδα και να συμμετέχει έθελοντικά στον έθνικοαπελευθερωτικό Άγώνα. Τό πίο δυναμικό στοιχείο από τούς πρόσφυγες αυτούς, άφου είχε συμμετάσχει σε πλήθος μαχών, συγκρότησε ιδιαίτερο στρατιωτικό σχηματισμό, πού όνομάστηκε Ίωνιος Φάλαγξ ή Φάλαγξ της Ίωνίας. Έπικεφαλής του σώματος αυτού τέθηκε ό σμυρνιός Γιαννακός Καρόγλου, πού πολέμησε κατά του Ίμπραήμ στην Πελοπόννησο, στή μάχη της Άράχοβας μέ τόν Καραϊσκάκη και άλλοι.

Οί περισσότεροι μικρασιάτες άγωνιστές κατάγονταν από τίς Κυδωνίες, τή Σμύρνη και τή δυτική Μικρά Άσία, αλλά και από τήν Καππαδοκία και τόν Πόντο. Άπέκρυπταν τά πραγματικά τους όνόματα, για να άποφύγουν τά αντίποινα κατά των συγγενών τους στή Μικρά Άσία και δήλωναν ως έπώνυμο τόν τόπο καταγωγής τους. Συναντούμε έτσι έπίθετα πατριδωνυμικά, όπως π.χ. Σμυρνιός, Σμυρνιώτης ή Σμυρναίος, Άιβαλιώτης ή Κυδωνιάτης, Μοσχονησιώτης, Βουρλιώτης, Καισαρέας, Τραπεζούντιος κ.ά.

Ένθουσιώδεις και τολμηροί έφθασαν από τούς πρώτους στην κυρίως Ελλάδα, κατατάχθηκαν στίς ομάδες όπλαρχηγών και συγκρότησαν αύτοτελείς στρατιωτικούς σχηματισμούς, όπως ήταν τό σώμα 300 Άιβαλιωτών πού άγωνίστηκε κατά του Δράμαλη. Είναι γνωστός ό άγωνι-

στής Εύστράτιος Παππάς, πού ανήλθε στον βαθμό του ύποστρατήγου και οί πέντε ήρωικοί άδελφοί Πίσσα. Στά Άπομνημονεύματα του Στρατή Πίσσα αναφέρεται ότι οί «πесόντες στίς διάφορες μάχες Άιβαλιώτες ύπολογίζονται σε πέντε χιλιάδες». Άιβαλιώτες ήταν και οί γνωστοί όπλαρχηγοί Χατζή-Άποστόλης, Κωνσταντίνος Άιβαλιώτης, Δημ. Καπανδάρης. Ο διαπρεπέστερος μικρασιάτης άγωνιστής Κυδωνιάτης ύπήρξε ό Δημήτριος Μοσχονησιώτης, πού πρώτος εκπόρθησε τό κάστρο του Παλαμηδίου στίς 30 Νοεμβρίου του 1822.

Μετά τίς Κυδωνίες άκολουθεί ή προσφορά της Σμύρνης. Σε άρκετές έκατοντάδες, ίσως και χιλιάδες, πρέπει να άνέρχονται οί Σμυρναίοι άγωνιστές. Από εκεί καταγόταν και ό γιατρός Νικόλαος Χορτάκης, ό όποιος στο χωριό Χρυσό των Δελφών ίδρυσε νοσοκομείο μέ σκοπό τή φροντίδα των τραυματισμένων και ταλαιπωρημένων πολεμιστών του Άγώνα. Να υπενθυμίσουμε ότι και αυτό τό χρυσοκέντητο ύφασμα, πού χρησιμοποιήθηκε ως λάβαρο της Έπανάστασης στην Άγία Λαύρα και άπεικονίζει τήν Κοίμηση της Θεοτόκου, κεντήθηκε στή Σμύρνη.

Ένδιαφέρον, επίσης, παρουσιάζει ή περίπτωση του Χατζησάββα Καισαρέα από τήν Καππαδοκία. Έγκατέλειψε τό τάγμα των γενισάρων, όπου τόν είχε κατατάξει τό παιδομαζωμα, και κατέφυγε στην Ελλάδα, για να ένταχθεί στο σώμα του Πλαπούτα και να άνδραγαθήσει.

Οί Πόντιοι της Τραπεζούντας αντιπροσωπεύονται από ένα σημαντικό αριθμό άγωνιστών. Στο βιβλίο του Τάκη Σαλκιτζόγλου «Η Μικρά Άσία στην Έπανάσταση του 1821» παρατίθεται κατάλογος μικρασιατών άγωνιστών πού κατα-

λαμβάνει 74 σελίδες! Ακόμη και από την Άγκυρα μνημονεύονται ο Χατζή -Συμεών Ιακώβου και ο Δημήτριος Τσερκέσιος, που πολέμησε με τον Άλέξανδρο Ύψηλάντη στη Μολδοβλαχία.

Στην Καππαδοκία υπάρχουν πληροφορίες ότι Φιλικός ήταν ο μητροπολίτης Καισαρείας Παΐσιος, καθώς και ο προπάππος του Σεραφεΐμ Ρίζου, από τη Σινασό, τον οποίο άπαγχόνισαν οι Τούρκοι στην Προύσα, γιατί ήταν μέλος της Φιλικής Έταιρείας.

Επίσης, δέν είναι εύρως γνωστό ότι την έπομένη της Έπανάστασης δεκαεπτά γυναίκες έπεσαν στον ποταμό Σάρρο, στην Καισάρεια της Καππαδοκίας, γιά νά μήν τίς αιχμαλωτίσουν οι Τούρκοι, όριοθετώντας έτσι άνεξίτηλα μέ τή ζωή τους τά όρια της Ρωμανίας, όπως άπάντησε τό 1827 ο Καποδίστριας πρός τόν έκπρόσωπο του άγγλικού ύπουργείου Έξωτερικών, Wilmot Horton: «Άπό τό 1821 τά όρια καθορίζονται άπό τό αίμα πού χύθηκε στά σφαγεΐα των Κυδωνιών, της Κύπρου, της Χίου, της Κρήτης, των Ψαρών και του Μεσολογγίου, καθώς και τους πολλούς κατά γην και θάλασσαν άγώνες μέ τους όποιους δοξάστηκε τό γενναΐον αυτό έθνος». Και τους όπου γής "Έλληνες ο μετέπειτα Κυβερνήτης τους προσδιόριζε ως έξης: «Τό Έλληνικό έθνος τό άποτελούν όλοι οι άνθρωποι οι όποιοι άπό την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως δέν έπαυσαν νά πρεσβεύουν την όρθόδοξη θρησκεία, νά όμιλούν τή γλώσσα των πατέρων τους και νά παραμένουν υπό την πνευματική και κοσμική δικαιοδοσία της έκκλησίας τους, όποιανδήποτε περιοχή της Τουρκίας και άν κατοικούν».

Εύδοξία Αύγουστίνου

Όρθοδοξία

Όρθοδοξία, πατρίδα μου!
Στήν άγκαλιά σου γεννήθηκα
κι άπό τά θεΐα σου νάματα
πτήρα πνοή κι άναστήθηκα.

Μέσα στό λίκνο σου μ' έθρεψαν
άγγελων ύμνοι και άσματα,
ή βιοτή των Άγιων σου
και του Χριστου μας τά θαύματα.

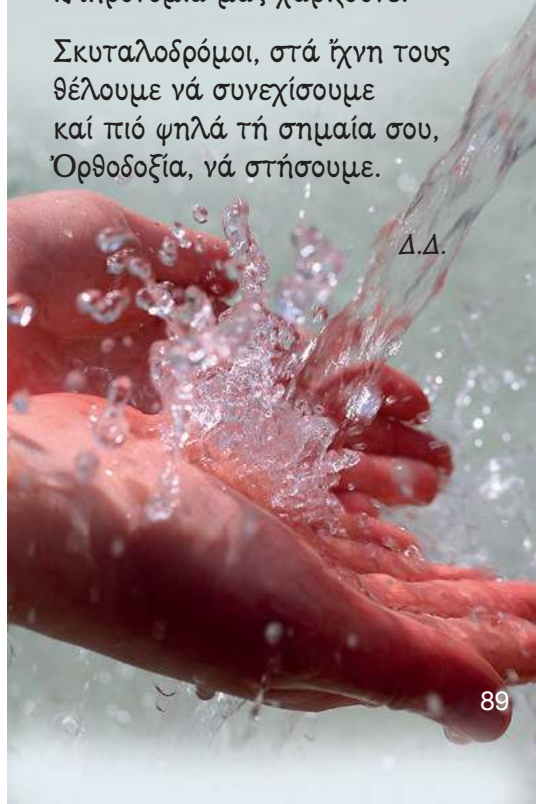
Όρθοδοξία, είσαι μάνα,
τ' άθάνατο είσαι νερό.
Εΐσαι τό φώς και ή άλήθεια
και πώς νά σέ άρνηθώ!

Θέλω κοντά σου νά μείνω,
στόν ήλιο σου τό λαμπρό.
Άπ' τίς καθάρεις πηγές σου
νά πίνω, νά ξεδιψώ.

Έμπρός οι άγιοι πατέρες μας
σημαιοφόροι βαδίζουνε
και τίς άλήθειες της πίστης μας
κληρονομιά μας χαρίζουνε.

Σκυταλοδρόμοι, στά ίχνη τους
θέλουμε νά συνεχίσουμε
και πιό ψηλά τή σημαία σου,
Όρθοδοξία, νά στήσουμε.

Δ.Δ.

Είς μνημόσυνον

Αδελφέ Δημήτριε, καλή άντάμωση!

Τήν 24η Δεκεμβρίου 2021, παραμονή Χριστουγέννων, έφυγε για νά συναντήσει τόν Κύριό του ό έν Χριστώ άδελφός Δημήτριος Άλέξης, Ένας άληθινός Έλληνας καί πιστός όρθόδοξος χριστιανός.

Γεννημένος στή Γραμμενίτσα τής Άρτας, 20χρονο παλληκάρι κατατάχθηκε στήν πολεμική άεροπορία ως μόνιμος ύπαξιωματικός καί μέχρι τήν άποστράτευσή του (1992) ύπηρέτησε τήν πατρίδα μέ άυταπάρνηση καί άγάπη. Ή τουρκική εισβολή στήν Κύπρο τό 1974 τόν βρήκε νά ύπηρετεί στό δυτικό άκρο τής μαρτυρικής μεγαλονήσου στήν περιοχή του Κορμακίτη, όπου πολέμησε μέ γενναίότητα. Συμμετείχε μάλιστα καί στήν κατάρριψη δύο άεροσκαφών τών εισβολέων.

Μέ τήν έπάνοδό του στή Θεσσαλονίκη γνωρίστηκε μέ τόν άδελφό Άριστείδη Άνδρεάδη, του όποιου έγινε πολύτιμος συνεργάτης καί μαζί μέ τούς άλλους άδελφούς ξεκίνησαν τήν εύλογημένη προσπάθεια για τή δημιουργία του δυτικού παραρτήματος τής Άδελφότητάς μας στήν Άνω Ήλιούπολη. Άρχικά οι συναντήσεις γίνονταν σέ εκμισθωμένη αίθουσα, αλλά γρήγορα μέ τή βοήθεια του Θεού καί μέ πρωτοστάτη τόν άδελφό Δημήτριο άποκτήσαμε ιδιόκτητη. Τό κεντρικό ταμείο τής Άδελφότητας έδωσε τήν προκαταβολή καί οι ύπόλοιποι άδελφοί, μέ τόν Δημήτριο νά είναι πλέον μέλος τής διοικούσας επιτροπής, ανέλαβαν τήν έξόφληση, καταβάλλοντας εκαστος κάθε μήνα τό ποσό τών 1.000 δραχμών. Έτσι άξιωθήκαμε νά έχουμε σήμερα μία αίθουσα-κόσμημα, όπως τή χαρακτήρισε ό μακαριστός διδάσκαλος Στέργιος Σάκκος, όπου ακούγεται άνελλιπώς ό λόγος του Θεού.

Μέ πίστη καί φόβο Θεού ύπηρέτησε ό άδελφός μας Δημήτριος τό ιεραποστολικό έργο του παραρτήματος ως μέλος, ως ταμίας καί τά τελευταία 30 περίπου χρόνια ως πρόεδρος τής Έπιτροπής. Συνόδευε τόν άδελφό Άριστείδη για χρόνια στα καθηγητικά, στις έξορμήσεις κατά τών αιρετικών καί όπου άλλου τούς καλούσε ό Κύριος. Πρώτος στις έξορμήσεις, στα κάλαντα που λέγαμε, για τήν οικονομική αύτάρκεια του παραρτήματός μας, πρώτος σέ κάθε ιεραποστολικό καί φιλανθρωπικό έργο.

Για όλους μας, αλλά περισσότερο για τόν άδελφό μας Δημήτριο, ή αίθουσα ήταν τό δεύτερο σπίτι του. Άν καί έμενε στήν Καλαμαριά, κάθε Κυριακή βρισκόταν εδώ.

Φίλε καί άδελφέ μας Δημήτριε, έδινες πάντοτε τό «παρών» σέ κάθε δραστηριότητα. «Ό,τι κι άν σου ζητήσαμε, ποτέ δέν μäs είπες «όχι», ακόμη καί όταν αντιμετώπιζες σοβαρά προβλήματα ύγείας. Κι όταν σέ ρωτούσαμε, άπαντούσες μέ ένα σεμνό χαμόγελο: «Ό,τι πεί ό καλός Θεός». Πάντα μέ τόν καλό σου λόγο, μέ τήν πρόθυμη άδελφική συμπαράσταση. Δέν θά σέ ξεχάσουμε καί τό παράρτημα τής Άδελφότητας, που τόσο άγάπησες, μέ τή χάρη του Θεού θά τό φροντίζουμε, όπως εδώ καί 45 χρόνια.

Καλό παράδεισο, άδελφέ μας! Καλή άντάμωση!

Κυριάκος Στυλιανού

Διήγημα

Μίλησε ή φλογέρα

Στό μεγάλο άρχοντικό του Άνέστη όλα ήταν σάν τόν καιρό που ήταν γεμάτο μέ παιδιά καί μεγάλους καί γέρους. Στρωμένο καί συγυρισμένο, λές κι όλοι λείπανε στά χωράφια κι όπου νά ναι θά γύριζαν. Λές κι οι παππούδες νά ήταν στήν έκκλησιά καί θά επέστρεφαν. "Έτσι τό κρατούσε έτοιμο ή Λενιώ καί δέν άπελπιζόταν. Οί παππούδες φύγανε δίχως νά δούν τό ποθούμενο, μά καί δίχως νά δούν τήν έρήμωση του σπιτιού. Ό Άνέστης, σάν του πήρανε οί Τουρκαλάδες τά δυό μικρά του τά άγόρια, άνέβηκε στό βουνό ψάχνοντας γδικιωμό. Σάν άντρεψαν κι οί δυό μεγάλοι γιοί του, τόν άκολούθησαν. Τή Βασιλική του τήν πάντρεψε μόλις έκλεισε τά δώδεκα, γιά νά τή γλυτώσει άπό τό άρπακτικό μάτι του άγά του τόπου τους. Κι έμεινε μόνη ή Λενιώ μέ τό στερνοπούλι της τόν Δημητρό, που τόν κυοφορούσε όταν ξεκίνησε ό Άνέστης γιά τό βουνό.

- Μάνα, πώς ήταν όταν ήταν γεμάτο τό σπίτι μας; τή ρώτησε ό Δημητρός.

- Γεμάτο, γιέ μου, όπως τό είπες, του

άπάντησε καί, γιά πρώτη φορά άπό τότε που τόν γέννησε, τήν τύλιξε ή άγωνία του έντελώς άδειου σπιτιού.

Πύρωσε τό σουβλί ό Δημητρός καί τό έχωσε στό καλάμι που έτοίμαζε γιά φλογέρα. "Έκανε τό ίδιο ξανά καί ξανά, ώσου άνοιξε όλες τίς τρύπες.

- Θα ξαναγιومیσει ποτέ; τή ρώτησε ξαφνιάζοντάς την.

- Θα ξαναγιومیσει, γιέ μου, του άπάντησε άβέβαια ή Λενιώ.

- Πότε; επέμεινε εκείνος.

- Σάν έρθει ή λευτεριά! του άπάντησε καί ντράπηκε που γιά μιά στιγμή άμφέβαλε.

"Έβαλε τή φλογέρα στά χείλη του ό Δημητρός καί φύσηξε ένα λά! Η νότα βγήκε άπό τό καλάμι καθαρή καί γλυκιά.

- Τό πίστευες, μάνα, πώς τό κομμάτι τό καλάμι που έφερα τό πρωί θά επαιζε άπόψε μουσική; Πές μου, τό πίστευες;

Τά μάτια του Δημητρού είχαν γίνει δυό πύρινες φλόγες καί τό πρόσωπό του κατακόκκινο σάν τή φωτιά στό τζάκι τους.

- Θά ἔρθει, μάνα μου, ἡ λευτεριά καί θά ξαναγιومیσει τό σπίτι μας, σοῦ τό λέω ἐγώ!

Ἔσκυψε τό κεφάλι ἡ Λενιώ μπροστά στό μεγαλεῖο τῆς ψυχῆς τοῦ παιδιοῦ της. Ναί, τό ἔνιωσε πώς τίποτα πιά δέν θά τόν κρατοῦσε κοντά της.

- Μάνα, θά σοῦ πῶ κάτι πού μπορεῖ νά σέ λυπήσει, μά πιά πολύ φοβᾶμαι πώς θά στενοχωρήσει τόν πατέρα μου.

Ἐκανε μιά παύση ὁ Δημητρός καί ὕστερα κατέβασε τό κεφάλι.

- Μάνα, δέν θέλω νά ἀνέβω στό βουνο. Θέλω νά μείνω ἐδῶ κοντά σου, θέλω νά πηγαίνω τά βράδια στόν παπα-Γρηγόρη νά μάθω κι ἄλλα γράμματα, νά μάθω νά ψάλλω καί νά παίζω φλογέρα. Θέλω, σάν γυρίσει ὁ πατέρας μου καί τά ἀδελφία μου μαζί μέ τή λευτεριά, νά ἔχει ψάλτη τό χωριό μας, γιά νά κάνουμε Δοξολογία.

Ἐμεινε ἄφωνη ἡ Λενιώ, ἄλλο περίμενε νά ἀκούσει κι ἄλλο ἄκουσε. Δέν ἤξερε ἂν ἔπρεπε νά χαρεῖ ἢ νά λυπηθεῖ, δέν ἤξερε τί νά τοῦ πεῖ, πώς νά τοῦ μιλήσει. Κι ὁ Δημητρός, πού κατάλαβε τή δυσκολία τῆς μάνας του, σηκώθηκε, πήρε τό χέρι της, τό φίλησε μέ σεβασμό καί δίχως ἄλλη κουβέντα βγήκε στόν δρόμο γιά τό μοναστήρι ὅπου τόν περίμενε ὁ παπα-Γρηγόρης.

Ἐτσι κυλοῦσαν οἱ ὥρες, οἱ μέρες, τά χρόνια στό ἀρχοντικό τοῦ Ἀνέστη, μέ τή Λενιώ νά ἐτοιμάζει καθημερινά τό σπίτι γιά τή μεγάλη ὥρα καί τόν Δημητρό νά λείπει ὀλοένα καί περισσότερο καί νά γυρνᾶ ὄλο καί πιά ἀργά τά βράδια.

- Τί κάνεις, γιέ μου; Ποῦ τριγυρνᾶς ὅλη μέρα κι ὅλη νύχτα; τόν ρώτησε ἕνα πρωί ἡ Λενιώ.

- Ἀνοίγω δρόμους, γιά νά γιομίσει ξανά τό σπίτι μας, μάνα, τῆς ἀπάντησε καί

χάθηκε στή στροφή τοῦ δρόμου, ὅπως κάθε μέρα.

Τό κτύπημα στήν πόρτα ἔκανε τήν καρδιά τῆς Λενιώ νά γοργοκτυπήσει. Δέν περίμενε κανέναν τέτοια ὥρα. Οἱ δύο τοῦρκοι ὀπλοφόροι πού στέκονταν μπροστά της ἔκαναν τά πόδια της νά τρέμουν.

- Ἐδῶ εἶναι τό κονάκι τοῦ καπετάν Ἀνέστη; τή ρώτησε ἄγρια ὁ ἕνας.

- Τί θέλετε; τί ψάχνετε; ρώτησε ὅσο μπορούσε ἄφοβα ἡ Λενιώ.

- Τόν γιό του τόν Δημητρό, ἀπάντησε ὁ ἴδιος καί τήν ἔσπρωξε γιά νά περάσουν μέσα.

- Ποιοί ἄλλοι μένουν ἐδῶ; ρώτησε ὁ δεύτερος, κοιτώντας γύρω τριγύρω τό μεγάλο στρωμένο σπίτι.

- Ὁ γιός μου κι ἐγώ! ἀπάντησε δίχως φόβο πιά ἡ Λενιώ.

- Ὁ γιός σου, κυρά, θά τό φάει τό κεφάλι του, εἶπε ἐκεῖνος πού μίλησε πρῶτος.

- Γιατί, τί ἔκανε τό παιδί μου; Σέ τί ἔβλαψε τήν αὐτοκρατορία σας; Ἰσα-ἴσα πού εἶναι ἄνθρωπος πού δέν τοῦ ἀρέσουν οἱ σκοτωμοί καί τά αἵματα καί μένει ἡσυχος στό χωριό μας, εἶπε θαρρετά ἡ Λενιώ.

- Ναί, καί ξεσηκώνει τά μυαλά τῶν παιδιῶν μέ τό μεγαλεῖο των Ἑλλήνων καί μέ τά φούμαρα τῆς λευτεριάς, ἐπενέβη ὁ δεύτερος καί τότε τό μάτι του στάθηκε πάνω στίς πολλές φλογέρες πού ἦταν ἀραδιασμένες πάνω ἀπό τό τζάκι. Τίς κοίταξε μέ ἔκπληξη κι ὕστερα ἄρπαξε μιά στά χέρια του. Τήν κοίταξε καλά κι ὕστερα τήν ἔφερε στά χεῖλη του καί φύσηξε. Ὁ ἄλλος τόν κοιτοῦσε τό ἴδιο ξαφνιασμένος καί ἄρπαξε κι αὐτός μιά ἀπό τό τζάκι. Τή γύρισε στό πίσω μέρος καί τότε τά χέρια του ἄρχισαν νά τρέμουν.

- 'Ο σταυραετός! 'Ο σταυραετός! φώναξε και ὄρμησε πρὸς τὴ Λενιώ καὶ τῆς ἄρπαξε τὰ χέρια. Πού τις βρήκες; Πού τις βρήκες, πές μου! τὴ ρώτησε μὲ ἀγωνία.

- Κάποιες τις ἔκανε ὁ πατέρας μου καὶ κάποιες ὁ γιός μου ὁ Δημητρός, ἀπάντησε σαστισμένη ἡ Λενιώ, μὴ μπορώντας νὰ καταλάβει τὸ ξέσπασμα τοῦ Τούρκου.

- Οἱ δικές μας ἔχουν πάνω καὶ ἓνα γράμμα δίπλα στὸν Ἄετό, εἶπε καὶ τράβηξε μέσα ἀπὸ τὸν ντορβά του μιὰ ἴδια φλογέρα. Γράφει Π ἢ δική μου, εἶπε μὲ δέος αὐτὴ τὴ φορά.

- Κι ἡ δική μου Β, ψέλλισε ὁ ἄλλος καὶ κοίταξε τὴ γυναῖκα πού εἶχε ἀπέναντί του ἔτοιμος νὰ σωριασεῖ.

- Μοῦ πήραν δυὸ ἀγόρια οἱ Τούρκοι, τὸν Πάνο μου καὶ τὸν Βασίλη μου, εἶπε ἡ Λενιώ καὶ σωριάστηκε στὰ πόδια του.

“Ὅταν μετὰ τὰ μεσάνυχτα γύρισε ὁ Δημητρός, εἶδε φῶς ἀναμμένο ἀκόμα στό σπίτι του καὶ ἀνησύχησε. Καθὼς πλησίασε στὴν πόρτα, ἄκουσε τὸν ἦχο τῆς φλογέρας καὶ πίστεψε πὼς γύρισαν τὰ ἀδελφία του ἀπὸ τὸ βουνό. “Εβγαλε καὶ τὴ δική του γιὰ νὰ τοὺς καλωσορίσει καὶ ἄρχισε νὰ παίξει χαρούμενα.

- Ξαναγιόμισε τὸ σπίτι μας, γιέ μου, ξαναγιόμισε ἡ ἀγκαλιά μου, φώναξε κλαίγοντας ἀπὸ χαρὰ ἡ Λενιώ καὶ οἱ τρεῖς φλογέρες ἔπιασαν τὸν πιό χαρούμενο σκοπό.

Ἑλένη Βασιλείου

ΒΙΒΛΙΟΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Βιβλιοπωλεῖο ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ,
Γ. Μπακατσέλου 5, Θεσσαλονίκη τηλ. 2310 274518
e-shop <http://books.apolytrosis.gr>

Συζητώντας τὰ γεγονότα...

Χρυσός κανόνας

«'Αν ήμουν ἐγώ σ' αὐτή τή θέση, θά ήθελα νά ἔρθει κάποιος νά μέ βοηθήσει». Μ' αὐτή τή σκέψη τὰ δύο ἀδελφια, Νίκος καί Θεοδόσης Λειβαθηνός, ἀπό τίς γειτονιές τοῦ Παπάγου φτάνουν μέχρι τήν Ἡλεία, καί ὅπου ἀλλοῦ μαθαίνουν ὅτι ὑπάρχει ἔκτακτη ἀνάγκη, καί μέ τόν κατάλληλο ἐξοπλισμό προσφέρουν τή βοήθειά τους. Δύο ἀπλοί καθημερινοί ἄνθρωποι τῆς διπλανῆς πόρτας ρίχνονται στή φωτιά καί στό χιόνι, γιά νά προσφέρουν τίς ὑπηρεσίες τους ἐθελοντικά σ' ὅποιον ἔχει ἀνάγκη. Ἐμεῖς οἱ ἄλλοι προτιμοῦμε ἀπό τήν ἀσφάλεια τοῦ σπιτιοῦ μας νά κατηγοροῦμε τούς πάντες καί τὰ πάντα. Γιά νά μήν ποῦμε καί γιά κείνους πού τήν ἴδια ὥρα τσακώνονται γιά τό ποιός φταίει περισσότερο! Ἄν ὅλοι, ὅπως αὐτά τὰ ἀδελφια, ἐφαρμόζαμε τόν χρυσό κανόνα τοῦ Εὐαγγελίου, «ὅ,τι θέλεις νά σοῦ κάνουν, κάν' το κι ἐσύ στους ἄλλους», σίγουρα θά ἦταν ἄλλη ἡ ὄψη τοῦ κόσμου.

Θεός ἢ δαίμονας;

Ἐδῶ καί δεκαετίες ἡ νεολαία κραύγαζε στά γήπεδα καί γέμιζε τούς τοίχους τῶν κτηρίων μέ συνθήματα λατρείας γιά τίς ἀθλητικές ὀμάδες, π.χ. «... εἶσαι θεός», «... εἶσαι θρησκεία». Νεανικές ὑπερβολές, λέγαμε... καί ἡσυχάζαμε. Νά ὅ-

μως πού οἱ ὑπερβολές τοῦ τότε, γιά τή νεολαία τοῦ σήμερα εἶναι πραγματικότητα. Τό κενό τοῦ Θεοῦ πού ἀφήσαμε στίς ψυχές τῶν νέων τό συμπλήρωσαν χίλια δυό ὑποκατάστατα, μέ κυρίαρχες τίς ἀθλητικές ὀμάδες. Καί γιά νά μήν κρυβόμαστε πίσω ἀπό τό δάχτυλό μας, τό κενό τοῦ Θεοῦ πάντα τό καταλαμβάνει ὁ δαίμονας. Αὐτός πού καλλιεργεῖ τό μίσος καί ἐμπνέει τή βία καί τόν φόνο. Μᾶς τό βεβαιώνουν σήμερα ἀδιαμφισβήτητα τὰ ἀπίστευτα περιστατικά βίας πού στοιχίζουν τή ζωή σέ ἀνυποψίαστα θύματα, σάν τόν Ἄλκη ἀπό τή Θεσσαλονίκη. Τιμωρήθηκε μέ θανατηφόρα μαχαιριά, γιατί ἦταν ἀπό ἄλλη ὀμάδα. Ἀπλά!

Δικαίωμα στή διαστροφή!

Μέ μπροστάρη τόν προϊστάμενο τοῦ οἰκονομικοῦ γραφείου τοῦ πρωθυπουργοῦ ἡ διαστροφή κατακτᾶ ἢ τουλάχιστον ἐκβιάζει τὰ πράγματα, ὥστε νά κατακτήσει ἔδαφος στήν ὀρθόδοξη χριστιανική Ἑλλάδα. Προβολή, διεκδικήσεις, ἐπιμορφώσεις, εἰδικά προγράμματα στά σχολεῖα καί ποιός ξέρει τί ἄλλα σχεδιάζονται, ὄχι ἀπλῶς γιά νά ἐξαλείψουν τό στίγμα τοῦ διαφοροτικοῦ (γράφε διαστροφικοῦ), ἀλλά νά ἀναδειχθοῦν τελικά καί προνομιούχος κοινωνική ὀμάδα. Γιατί; Γιατί ἔτσι τούς ἀρέσει! Θαυ-

Συζητώντας τὰ γεγονότα...

μάσια! Κάποια στιγμή ἔτσι θά ἀρέσει καί στούς παιδευαστές καί στούς κτηνοβάτες καί σέ ὅποια διαστροφή προβάλλει στά κρανία τῶν ἀνθρώπων. Γιατί χαλάμε τόν κόσμο τώρα καί ρίχνουμε τό ἀνάθεμα ἀπ' τίς ὀθόνες σ' αὐτές τίς κατηγορίες; Κάλλιστα μία τῶν ἡμερῶν θά ἐξαλειφθοῦν κι αὐτές ἀπό τή λίστα τῶν ψυχασθενειῶν τοῦ παγκόσμιου ὀργανισμοῦ ψυχιατρικῆς -ὅπως ἡ ὁμοφυλοφιλία πρὶν κάποιες δεκαετίες- καί ὅλα καλά! Ἐκφυλισμός λέγεται αὐτό; Ἀποθηριοποίηση; Ἐκτροχιασμός; Πάντως φυσιολογική κατάσταση δέν τή λές!

Βεβηλώσεις

Μετά τήν Ἁγία Σοφία καί τή Μονή τῆς Χώρας μέ τὰ ὑπέροχα ψηφιδωτά, καί ἡ Μονή τῆς Παμμακάριστου στήν Κωνσταντινούπολη μετατράπηκε σέ τζαμί ἀπό τήν τουρκική κυβέρνηση. Τίς προηγούμενες μέρες μάλιστα, στήν Παναγία Σουμελά δόθηκε ἄδεια νά γυριστεῖ βίντεο κλίπ μέ ἠλεκτρονική μουσική καί τουρίστες νά χορεύουν.

Ἡ προσπάθεια ἐξάλειψης τῆς παρουσίας κάθε τι χριστιανικοῦ κι ἐλληνικοῦ ἀπό τούς προαιώνιους αὐτούς ἐλληνικούς τόπους συνεχίζεται μέ ἀμείωτη ἔνταση 100 χρόνια μετά τή Μικρασιατική Καταστροφή. Ὅσο καί νά προσπαθοῦν ὅμως οἱ βάρβαροι Τοῦρκοι, θά ξέρουν ὅτι αὐτή ἡ γῆ ποτέ δέν ἔγινε, οὔτε

θά γίνει δική τους. Εἶναι γῆ ποτισμένη μέ αἷμα ἡρώων καί μαρτύρων.

Χιτζάμπ καί Εὐρώπη

Τήν ὥρα πού γενναίες γυναῖκες στή Μέση Ἀνατολή φιμώνονται, φυλακίζονται καί διώκονται σέ περίπτωση πού δέν φορέσουν τή χιτζάμπ (ἰσλαμικό πέπλο), ἡ Ε.Ε. προωθεῖ σέ διαφημιστική ἐκστρατεία αὐτό τό σύμβολο τοῦ σκοταδισμού καί τῆς καταπίεσης. Ἀκόμη καί τό ἐλληνικό Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης σέ βίντεο πού ἀνήρτησε γιά τήν προώθηση τῆς διαφορετικότητας παρουσιάζει μιά χαμογελαστή κοπέλα μέ χιτζάμπ. Ὅλοι αὐτοί πού κόπτονται γιά τὰ δικαιώματα τῶν γυναικῶν ἀποδεικνύονται τελικά οἱ πιό μεγάλοι ἐχθροί τους.

Συμπόνια καί μοναξιά

«Ἡ συμπονετική διάθεση φαίνεται νά μειώνει τό ἐπίπεδο τῆς μοναξιάς σέ ὅλες τίς ἡλικίες», δηλώνουν στό ψυχιατρικό περιοδικό «Journal of Clinical Psychiatry» οἱ ἐρευνητές τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Σάν Ντιέγκο στήν Καλιφόρνια (βλ. iefimerida.gr). Ἄρα, ὅταν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ διδάσκει «μηδεῖς τό ἑαυτοῦ ζητεῖτω, ἀλλά τό τοῦ ἐτέρου ἕκαστος» (Α' Κο 10,24), δέν προσθέτει μία ἀκόμη ἀπαγόρευση στή ζωή μας· μᾶλλον μάς δείχνει μία διέξοδο ἀπό τή μοναξιά καί τή μελαγχολία.

